Оріон

Наталія Листопад

МАТЕМАТИКА

3

Частина 1

МНОЖЕННЯ ТА ДІЛЕННЯ

Множення

добуток				
8	·	7	=	56
перший множник		другий множник		добуток

Ділення

частка				
56	:	7	=	8
ділене		дільник		частка

ТАБЛИЦЯ МНОЖЕННЯ

·	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Від переставляння множників добуток не змінюється.

$a \cdot b = b \cdot a$ $\quad$ $3 \cdot 7 = 7 \cdot 3$

$1 \cdot a = a$
$a \cdot 1 = a$

$0 \cdot a = 0$
$a \cdot 0 = 0$
$0 : a = 0$

$a : 1 = a$
$a : a = 1$

$a \cdot b = c$ $\quad$ $9 \cdot 4 = 36$

$c : a = b$ $\quad$ $36 : 9 = 4$

$c : b = a$ $\quad$ $36 : 4 = 9$

ЧАСТИНИ

Половина

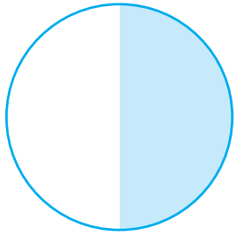

$\frac{1}{2}$

Третина

$\frac{1}{3}$

Чверть

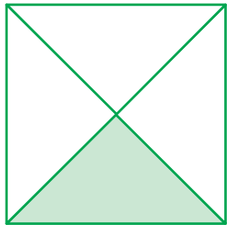

$\frac{1}{4}$

$\frac{1}{4}$ числа 20 — це $20 : 4 = 5$

$\frac{1}{10}$ числа 100 — це $100 : 10 = 10$

ВИРАЗИ

$49 + 40$ $\quad$ $a + b$

$56 : 8 - 0$ $\quad$ $c - 4 \cdot 9$

НЕРІВНОСТІ

$67 < 100$ $\quad$ $5 \cdot 7 > 34$

$c < 56$ $\quad$ $45 < x < 67$

РІВНОСТІ

$a + b = b + a$ $\quad$ $80 - 5 \cdot 8 = 40$

$(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$ $\quad$ $0 : 5 = 0$

РІВНЯННЯ

$b + 18 = 90$ $\quad$ $c \cdot 6 = 30$

$67 - a = 40$ $\quad$ $49 : y = 7$

Наталія Листопад

МАТЕМАТИКА

Підручник для 3 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Частина 1

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Київ
Оріон
2020

УДК 51*кл3(075.2)
Л63

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(*наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2020 № 271*)

ВИДАНО ЗА РАХУНОК ДЕРЖАВНИХ КОШТІВ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Відповідно до Типової освітньої програми колективу авторів
під керівництвом О. Я. Савченко

УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

початок уроку

виконай усно

попрацюйте в групах/парах

завдання з логічним навантаженням

дослідѝ

обчислення по колу

домашнє завдання

Листопад Н. П.
Л63 Математика: підруч. для 3 кл. закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах) : Частина 1 / Н. П. Листопад. — Київ : УОВЦ «Оріон», 2020. — 128 с. : іл.

ISBN 978-966-991-023-3
ISBN 978-966-991-016-5 (Ч. 1).

УДК 51*кл3(075.2)

ISBN 978-966-991-023-3
ISBN 978-966-991-016-5 (Ч. 1)

© Н. П. Листопад, 2020
© УОВЦ «Оріон», 2020

ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО В 2 КЛАСІ

1. Розглянь малюнок. Опиши ситуацію. Дай відповіді на запитання.

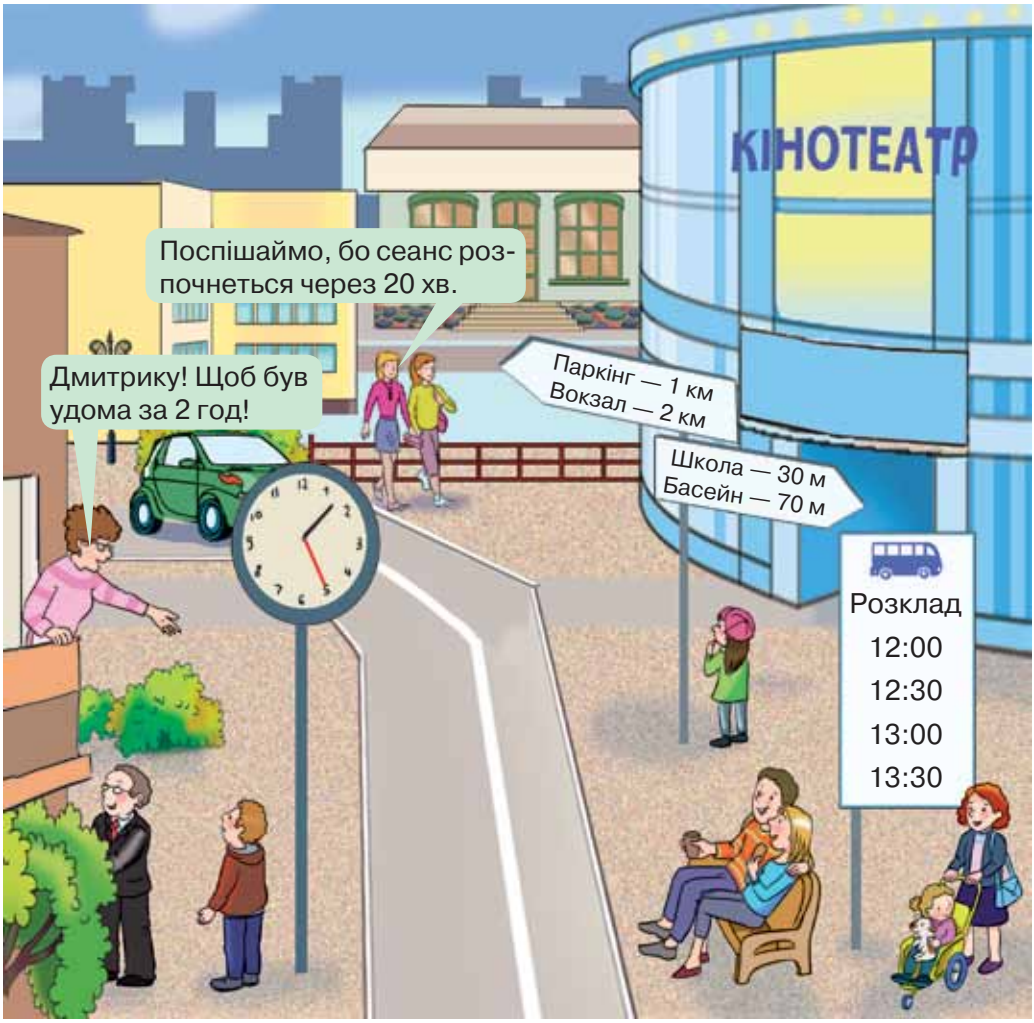

1) О котрій годині Дмитрик має повернутися додому?
2) О котрій годині має розпочатися сеанс у кінотеатрі?
3) Через який час має прийти автобус?
4) Який шлях ближчий: до школи чи до басейну?
Сформулюй інші запитання за цим малюнком.

2. Скільки кульок на кожному малюнку? Запиши ці числа.

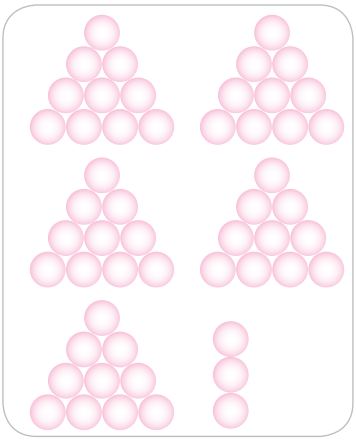

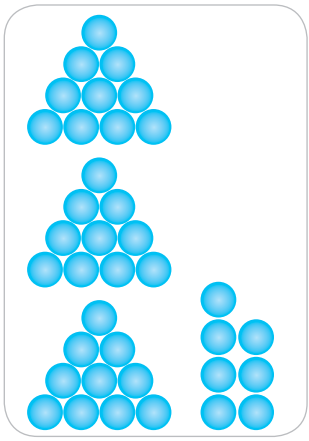

3. Назви «сусідів» кожного числа.

39 66 80

4. Назви всі числа шостого десятка. Запиши всі числа четвертого десятка.

5. Прочитай числа в таблиці.

Десятки	Одиниці
3	7
1	2
8	9
4	0

- Назви найменше число; найбільше число.
- Порівняй числа третього й четвертого рядків.
- Знайди суму чисел, записаних у перших двох рядках таблиці.
- Знайди різницю чисел, записаних у третьому й четвертому рядках таблиці.

6. Запиши як суму розрядних доданків кожне з чисел, скориставшись зразком.

47, 92, 17, 29, 55, 49.

Зразок. 47 = 40 + 7

7. 2 + 3 15 – 5 78 – 70 45 – 40 + 7
20 + 30 37 – 7 99 – 90 100 – 80 + 6

8. В Алли було 12 каштанів. Вона знайшла ще 7. Скільки каштанів стало в Алли?

9. 10 + 7 34 – 3 + 10 60 + 40 – 50
17 – 7 25 + 4 – 20 67 – 60 + 9

10. В одному ящику лежить 8 кг персиків, а в іншому — 11 кг. Скільки всього кілограмів персиків лежить у двох ящиках?

11. Скільки купюр на кожному малюнку? Скільки монет? Скільки гривень на кожному малюнку? Склади вирази й обчисли їх значення.

12. Пригадай! Додавати і віднімати числа можна частинами.

7 + 8 = 15 14 – 6 = 8 26 + 9 = 35 43 – 7 = 36
3 5 4 2 4 5 3 4

13. Обчисли з поясненням.
8 + 4 15 – 8 19 + 6 70 – 6
9 + 7 12 – 6 34 + 9 81 – 6

14. Порівняй.

4 + 9 і 49 83 і 8 + 3 37 – 8 і 29 6 + 7 і 67 – 7

15. У шкільному автобусі їхало 15 дітей. На зупинці вийшло 8 дітей. Скільки дітей залишилося в автобусі?

16. Виміряй довжину відрізка.

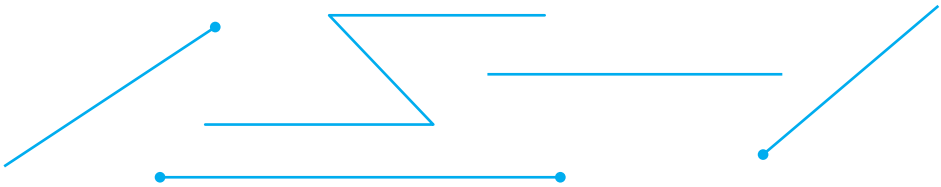

17. 22 – 4 3 + 9 – 7 13 – 6 + 8
18 – 9 8 + 5 – 4 17 – 8 + 2

18. У трамвайному депо було 27 трамваїв. На маршрути вийшло 10 трамваїв. Скільки трамваїв залишилось у депо?

19. 19 + 1 25 + 5 17 + 4 12 + 15
39 + 1 55 + 5 37 + 4 35 + 24

20. 1) Пригадай, як називають числа при додаванні.
2) Назви числа, пропущені в таблиці.

Доданок	3		7	20	34		70
Доданок	9	4			12	10	
Сума		12	15	27		50	100

3) Як знайти невідомий доданок?

21. У кошик поклали 30 яблук. Із них 20 яблук — жовті, а решта — зелені. Скільки зелених яблук поклали в кошик?

22. У класі 27 учнів. Із них — 13 хлопчиків. Скільки дівчаток у класі?

23. Склади задачу про транспорт, у якій потрібно знайти невідомий доданок.

24. Назви числа, пропущені в рівностях.
23 + □ = 24 35 + □ = 40 □ + 7 = 12 □ + 50 = 100

25. Котру годину показує кожний годинник?

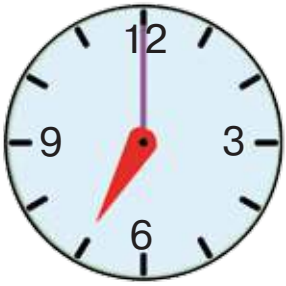

26. Маса ящика зі сливами становить 18 кг. Маса порожнього ящика — 2 кг. Яка маса слив у ящику?

27.

6 + 7	16 – 8	19 + 3	67 – 7 + 30
9 + 5	15 – 7	31 – 4	22 – 8 – 10

28.

17 – 9	27 – 7	60 – 1	34 – 11
10 – 6	45 – 5	90 – 1	88 – 44

29. 1) Пригадай, як називають числа при відніманні.
2) Назви числа, пропущені в таблиці.

Зменшуване	23	45	74	89	41	90
Від'ємник						
Різниця	6	9	10	9	40	90

3) Як знайти невідомий від'ємник?

30. У глечик налили 12 стаканів узвару. Після обіду в ньому залишилося 6 стаканів узвару. Скільки стаканів узвару випили під час обіду?

31. Купили 30 зошитів. Після першого місяця навчання залишилося 20 зошитів. Скільки зошитів використали?

32. Склади задачу про тварин, у якій потрібно знайти невідомий від'ємник.

33. Назви числа, пропущені в рівностях.
24 – □ = 20 15 – □ = 7 13 – □ = 8 70 – □ = 60

34. Порівняй.
21 + 5 і 6 67 і 6 + 7 20 + 10 і 20 – 10

35. 67 + 22 43 – 8 + 25 13 + 45 + 30
48 – 27 97 – 7 – 40 84 – 22 – 50

36. Для благодійного ярмарку Микита виготовив 12 браслетів. Після ярмарку в нього залишилося 3 браслети. Скільки браслетів Микита продав на ярмарку?

37. 45 + 7 64 + 9 35 + 20 68 + 30
45 + 37 64 + 19 35 + 28 68 + 32

38. 1) Назви числа, пропущені в таблиці.

Зменшуване							
Від'ємник	3	9	4	30	55	49	90
Різниця	43	18	70	9	7	3	10

2) Як знайти невідоме зменшуване?

39. Коли із сітки дістали 5 м'ячів, там залишилося ще стільки само. Скільки м'ячів було в сітці спочатку?

40. Коли в саду зібрали врожай із 15 яблунь, залишилося зібрати плоди ще з решти 20 яблунь. Скільки яблунь росте в саду?

41. Склади задачу про солодощі, у якій потрібно знайти невідоме зменшуване.

42. Назви числа, пропущені в рівностях.

□ – 73 = 1 □ – 50 = 5 □ – 10 = 7 □ – 1 = 99

43. Виміряй довжину кожного відрізка. Побудуй відрізок, довжина якого дорівнює сумі довжин цих відрізків.

44. У їдальні продали 45 порцій супу, і ще 5 порцій залишилося. Скільки порцій супу приготували в їдальні?

45.

45 – 8	72 – 6	35 + 7 – 22
34 + 7	29 + 9	73 – 8 – 53

46.

75 – 8	83 – 50	34 + 17 – 28
75 – 38	83 – 59	34 – 17 + 28

47. Прочитай задачі. Визнач, у яких задачах потрібно знаходити суму, а в яких — різницю. Розв'яжи задачі на знаходження різниці.

1) У морозильній камері міститься 7 кг фруктів і 5 кг овочів. Скільки всього кілограмів овочів і фруктів міститься в морозильній камері?

2) Купили 10 бананів. На полуденок діти з'їли 6 бананів. Скільки бананів залишилося?
3) У парку на деревах сиділо 40 сорок. 30 сорок полетіло. Скільки сорок залишилося на деревах?
4) Ціна батона — 13 грн, а ціна калача — 19 грн. Скільки всього гривень коштують калач і батон?

48. Прочитай вирази. Обчисли їх значення.
$b + 13$, якщо $b = 19$, $b = 27$;
$78 - c$, якщо $c = 73$, $c = 45$.

49. Розглянь на форзаці таблицю і прочитай назви латинських букв, які в підручнику будуть уживатися найчастіше.

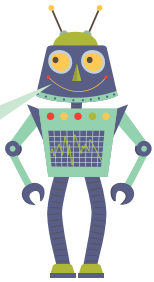

Числа, величини, геометричні фігури часто позначають буквами латинського алфавіту.

50. На малюнку зображено точки X, Y, T, відрізки OP і KM, прямокутник $ABCD$.

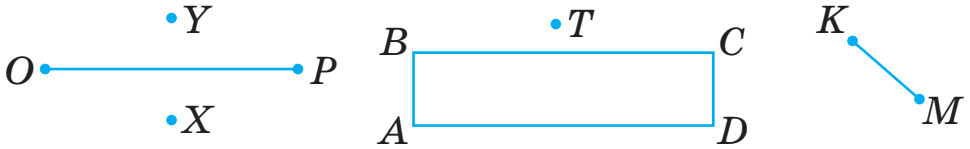

1) Запиши в зошит ширину і довжину прямокутника, скориставшись зразком.

AB = 1 см, BC = 4 см

2) Обчисли периметр прямокутника.

Периметр позначають латинською буквою P.

51. Знайди значення виразу $b + 8$, якщо $b = 30$, $b = 23$, $b = 17$.

52. Прочитай задачі. Визнач, у якій задачі потрібно знаходити суму, а в якій — різницю. Розв'яжи задачу на вибір.

1) На свято осені учні виготовили 13 композицій із квітів і 10 композицій з овочів. Скільки всього композицій виготовили діти?

2) На майданчику гуляло 18 дітей. Додому пішли 7 з них. Скільки дітей залишилося на майданчику?

53.

57 + 3	24 + 46	60 – 15	50 – 45
67 +13	78 + 22	100 – 55	90 – 89

54. Обчисли. Порівняй значення виразів у кожному стовпчику. Зроби висновок.

23 – 7 – 4	45 – 20 – 5
23 – (7 – 4)	45 – (20 – 5)

Пригадай! Дужки вказують на порядок дій у виразі.

55. 34 – 12 – 6 34 – (12 – 6) 72 – 15 + 3 72 – (15 + 3)

56. Розв'яжи задачу з двома запитаннями.

У саду посадили 15 вишень, а персиків — на 7 менше.

1) Скільки персиків посадили в саду?

2) Скільки всього вишень і персиків посадили в саду?

57. У класну бібліотеку учні принесли 15 журналів, а книжок — на 13 більше. Скільки всього журналів і книжок принесли учні в класну бібліотеку?

58. Обчисли периметр квадрата $KTOC$ і прямокутника $ACDO$.

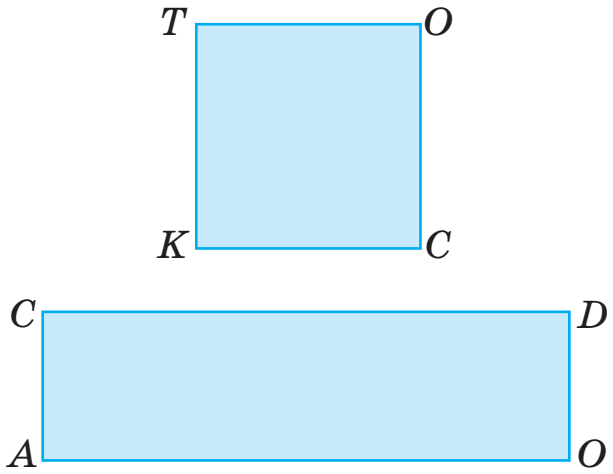

59.

35 + 35	55 – 15 + 27	78 – 24 + 9
80 – 27	55 – (15 + 27)	78 – (24 + 9)

60. У магазині було 40 пакетів вишневого соку, а персикового — на 7 пакетів менше. Скільки пакетів вишневого й персикового соку було в магазині?

61. Знайди суму однакових доданків.

22 + 22 + 22 17 + 17 + 17 28 + 28 + 28

62. Заміни кожну суму добутком.

3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 15 + 15 + 15 + 15

30 + 30 + 30 42 + 42

63. Прочитай вирази. Назви перший і другий множники в кожному виразі. Обчисли добутки.

3 · 8	2 · 5	3 · 7	2 · 9
2 · 2	3 · 4	2 · 8	9 · 2

64. Скільки квадратів містить кожний прямокутник?

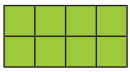

$2 \cdot 4 = 4 \cdot 2$

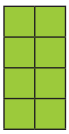

Пригадай переставний закон множення.

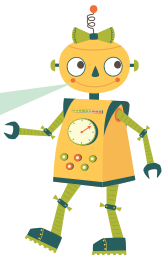

Від переставляння множників значення добутку не зміниться.

$$a \cdot b = b \cdot a$$

65. Спрости вирази й обчисли їх значення.

$3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 33$ $\quad$ $2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 12$

66.

$3 \cdot 9$	$3 \cdot 2 + 32$	$72 - 2 \cdot 6$	$2 \cdot 3 + 3 \cdot 2$
$3 \cdot 6$	$2 \cdot 7 + 46$	$100 - 3 \cdot 3$	$2 \cdot 9 + 9 \cdot 2$

67. Купили 6 паковань круасанів, по 2 штуки в кожному. Скільки всього круасанів купили?

68. У магазин привезли 5 ящиків фініків, по 2 кг в кожному, і 7 кг ізюму. Скільки всього кілограмів фініків та ізюму привезли в магазин?

69. Прочитай задачу. Вибери вираз, який є розв'язанням цієї задачі.

Купили кавун масою 4 кг і 3 дині, по 2 кг кожна. Яка маса покупки?

$4 + 3 + 2$ $\quad$ $4 \cdot 3 + 2$ $\quad$ $4 + 2 \cdot 3$

70. На скільки сантиметрів відрізок BC довший, ніж відрізок AK?

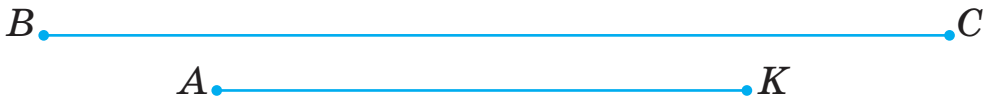

71. Розглянь малюнок. Чи істинні висловлювання дітей?

72.

$2 \cdot 2$	$7 \cdot 2$	$3 \cdot 9$	$67 - 2 \cdot 9$
$2 \cdot 5$	$2 \cdot 7$	$9 \cdot 3$	$39 + 3 \cdot 7$

73. Молоко з бідона налили у дві трилітрові банки й одну дволітрову. Скільки літрів молока розлили?

74. Збільш удвічі кожне з чисел.
3, 7, 9, 4, 6, 5.

75.

$5 \cdot 3 - 10$	$2 + 3 \cdot 3$	$13 - 4 \cdot 2$
$8 \cdot 2 + 44$	$(2 + 3) \cdot 3$	$(13 - 4) \cdot 2$

76. Накресли відрізок BK, утричі довший, ніж відрізок AC.

77. У шахи грало четверо дорослих, а дітей — утричі більше. Скільки всього дітей і дорослих грало в шахи?

78. У саду росте 37 яблунь і 29 груш. Поясни, що означають вирази 37 + 29 і 37 – 29. Сформулюй запитання до кожного виразу. Обчисли.

79. 1) Розв'яжи задачу.
У школі навчається 23 третьокласники, а четвертокласників — на 6 менше. Скільки учнів навчається в 4 класі?
2) Поясни, що означає вираз 23 + 17. Сформулюй запитання до задачі, яку розв'язують за цим виразом.

80. Порівняй.
77 і 7 + 7 2 · 4 і 24
3 · 7 і 7 · 3 3 + 8 і 3 · 8

81. Назви кожне третє число від 3 до 45.
Кажи так: 6, 9, ...

82. 67 – 2 · 8 3 · 9 + 39
3 + 2 · 5 17 – 5 · 3 + 17

83. У майстерні виготовили 2 столи, а стільців — утричі більше. Скільки столів і стільців виготовили в майстерні?

84. Обчисли частки. Перевір ділення за допомогою дії множення.
10 : 2 18 : 2 15 : 3 16 : 2
9 : 3 18 : 3 12 : 2 27 : 3
Кажи так: 10 : 2 = 5, оскільки 5 · 2 = 10.

85. 12 : 2 6 : 2 18 : 2 + 18 8 + 8 : 2
12 : 3 6 : 3 14 : 2 – 2 (8 + 8) : 2

86. Тато заплатив за три однакові морозива 21 грн. Яка ціна морозива?

87. Мама купила в магазині 6 груш і 3 яблука. Ці фрукти вона порівну поділила між трьома дітьми. Скільки фруктів отримала кожна дитина?

88. Вибери вираз до кожної задачі.

1) 18 кг винограду розклали в лотки, по 2 кг в кожний. Скільки таких лотків знадобилося?

2) 18 кг винограду розклали порівну у 2 ящики. Скільки кілограмів винограду поклали в кожний ящик?

18 кг : 2 18 кг : 2 кг

89. Виконай ділення іменованих чисел. Поясни, яка відмінність між виразами та їх значеннями.

10 см : 2	27 мм : 3	9 дм : 3
10 см : 2 см	27 мм : 3 мм	9 дм : 3 дм

90. Для виготовлення 3 однакових букетів використали 21 квітку. Скільки квіток в одному букеті?

91.

15 л : 3	24 – 24 : 3	18 – 12 : 2
15 л : 3 л	12 + 12 : 3	(18 – 12) : 2

92. Зменш утричі кожне із чисел: 15, 21, 9, 27, 24.

93. 47 – 14 : 2 92 + 24 : 3 63 – 6 : 3 (42 – 24) : 3

94. Купили 4 кг помідорів, а огірків — удвічі менше. Скільки кілограмів огірків купили?

95. Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом.

В овочевій корзині лежить 5 буряків, 8 морквин, а цибулин — у 2 рази менше, ніж морквин. Скільки всього овочів лежить у корзині?

Б. — 5 шт.
М. — 8 шт.
Ц. — ?, у 2 р. менше
?

96. Прочитай задачі. Визнач, які задачі розв'язуються відніманням, а які — діленням. Розв'яжи дві задачі на ділення.

1) Микита зібрав у парку 15 каштанів, а Настя — на 3 менше. Скільки каштанів зібрала Настя?
2) Маса сома — 15 кг, а щуки — у 3 рази менша. Яка маса щуки?
3) Стрічку завдовжки 15 м розрізали на 3 рівні частини. Яка довжина однієї такої частини?
4) Від мотка мотузки, довжина якої становила 15 м, відрізали шматок завдовжки 3 м. Скільки метрів мотузки залишилося в мотку?
5) 15 л молока розлили у трилітрові банки. Скільки банок знадобилося?

97. Накресли відрізок AB, удвічі коротший, ніж відрізок CD.

98. 1) Поясни, як побудувати в зошиті прямий кут, скориставшись клітинками.
2) Побудуй прямокутник, довжина якого дорівнює 6 см, а ширина — утричі менша.

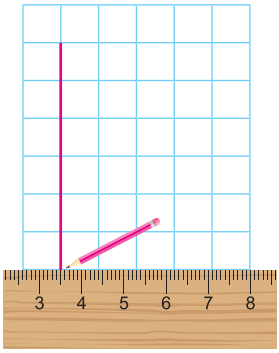

99. За лінійку Максим заплатив 12 грн, а за олівець — утричі менше. Яка вартість цієї покупки?

100. 27 дм : 3 дм 42 – 4 : 2 (70 – 52) : 2

101. Зменш удвічі кожне із чисел.

6, 14, 12, 4, 10.

102. 1) Назви числа, пропущені в таблиці.

Множник			3			3	3
Множник	3	2		2	2		
Добуток	24	18	15	10	8	21	12

2) Як знайти невідомий множник?

103. Віднови рівності (заміни зірочки числами).

2 · * = 8 * · 3 = 9 * · 2 = 14 3 · * = 24

104. Допоможи Квадрикові розгадати загадки хлопчиків.

1) Матвій задумав число, помножив його на 3 — і отримав у відповіді 27. Яке число задумав Матвій?

2) Улас помножив число 2 на задумане число — і отримав у відповіді 16. Яке число задумав Улас?

□ · 3 = 27
2 · □ = 16

105. 24 : 3 : 2 2 · 6 : 3 3 · 4 : 2 18 : 3 · 2

24 : 3 · 2 2 · (6 : 3) (3 · 4) : 2 18 : 2 · 3

$a \cdot 1 = a$ $a : 1 = a$

Пригадай правила множення і ділення на 1.

106. 3 · 1 54 · 1 35 · 1 + 35 10 : 1 – 10 · 1

8 : 1 90 : 1 (6 + 12) : 1 (24 – 24 : 3) : 1

107. Знайди значення виразу $c : 1 + 28$, якщо $c = 43$, $c = 67$, $c = 15$.

108. Купили 2 пакети борошна, по 1 кг в кожному, й 1 мішечок цукру масою 10 кг. Яка маса всієї покупки?

109. У їдальню привезли мішок картоплі масою 35 кг і 6 сіток моркви, масою 3 кг кожна. Чого привезли більше — картоплі чи моркви? На скільки кілограмів більше?

110. Обчисли периметр кожного прямокутника. У якого прямокутника периметр більший? На скільки сантиметрів більший?

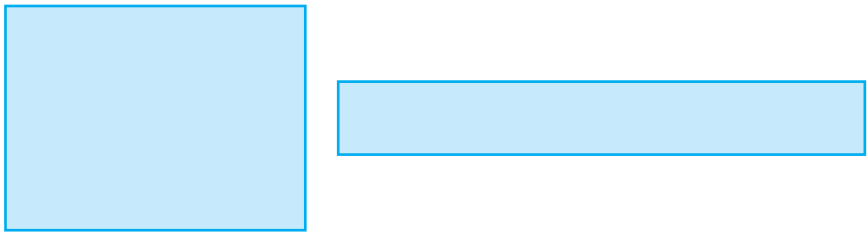

111. Із тіста сформували 10 калачів, масою 1 кг кожний, і залишилося ще 15 кг тіста на булочки. Скільки кілограмів тіста було спочатку?

112. $45 : 1$ $\quad 12 \cdot 1$ $\quad 7 \cdot (100 - 99)$ $\quad 24 : (12 : 3 : 4)$

113. Порівняй вирази та їх значення в кожному стовпчику. Зроби висновки.

$30 \cdot 1$	$99 : 1$	$100 \cdot 1$	$1 \cdot 1$	$1 \cdot 20$
$30 : 1$	$99 \cdot 1$	$100 : 1$	$1 : 1$	$20 : 1$

114. 1) Пригадай, як називають числа при діленні.
2) Назви числа, пропущені в таблиці.

Ділене	9	18	6	6	15	24	14
Дільник							
Частка	3	2	2	3	3	3	2

3) Як знайти невідомий дільник?

115. Допоможи Лінеа розгадати загадки дівчаток.

12 : □ = 6
6 : □ = 2

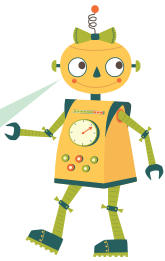

1) Юстина задумала число, поділила на нього число 12 — і отримала у відповіді 6. Яке число задумала Юстина?
2) Мар'яна поділила число 6 на задумане число — і отримала у відповіді 2. Яке число задумала Мар'яна?

116. $3 \cdot 9 + 43$ $\quad 7 \cdot 2 + 7 \cdot 1$ $\quad 37 - 20 \cdot 1$
$3 \cdot 7 + 37$ $\quad 24 : 4 - 4 : 1$ $\quad (37 - 20) : 1$

Пригадай правило множення на 0, правило ділення числа 0.

$a \cdot 0 = 0 \qquad 0 : a = 0$
Пам'ятай! На нуль ділити не можна.

117. $37 + 0$ $\quad 0 : 40$ $\quad 20 - 2 \cdot 0$ $\quad 43 + 17 \cdot 0$
$37 \cdot 0$ $\quad 0 \cdot 0$ $\quad (20 - 2) \cdot 0$ $\quad 43 \cdot 0 + 17$

118. Знайди значення виразу $78 - b \cdot 0$, якщо $b = 56$, $b = 90$, $b = 3$.

119. Прочитай задачі. Чим вони схожі й чим різняться? Як різняться їх розв'язання?

1) Купили 2 ананаси, по 2 кг кожний, і 3 кошики ківі, по 1 кг в кожному. Яка маса цієї покупки?

2) Купили 2 ананаси, по 2 кг кожний, і 3 кошики ківі, по 1 кг в кожному. Чого купили більше — ананасів чи ківі? На скільки кілограмів більше?

120. Для виготовлення гірлянди використали 2 зв'язки жовтих повітряних кульок, по 6 кульок у кожній, і 3 зв'язки зелених повітряних кульок, по 8 кульок у кожній. Скільки всього кульок використали?

121. $0 \cdot 68$ $\quad 0 : 10$ $\quad (37 - 37) : 8$ $\quad 45 + 0 - 45 \cdot 0$

122. Порівняй вирази та їх значення в кожному стовпчику. Зроби висновки.

$5 \cdot 0$	$73 \cdot 0$	$16 + 58 \cdot 0$	$43 \cdot 1 - 1$
$0 \cdot 5$	$0 \cdot 73$	$(16 + 58) \cdot 0$	$43 \cdot (1 - 1)$

123. 1) Назви числа, пропущені в таблиці.

Ділене							
Дільник	7	3	6	3	2	3	2
Частка	3	8	2	9	4	5	7

2) Як знайти невідоме ділене?

124. Віднови рівності (заміни зірочки числами).

$* : 7 = 3$ $\quad * : 2 = 9$ $\quad * : 1 = 5$ $\quad * : 4 = 0$

125. Усі квітки розділили на букети, по 3 квітки в кожному, і отримали 7 таких букетів. Скільки квіток використали?

126. Для приготування однієї порції фруктового салату потрібно 2 персики. Після приготування шести таких порцій залишилося ще 3 персики. Скільки персиків було спочатку?

127. Знайди значення виразу $50 - c \cdot 3$, якщо $c = 5$, $c = 9$, $c = 8$.

128. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- До числа 56 додати добуток чисел 8 і 0.
- Знайти частку числа 24 й різниці чисел 5 і 2.
- Добуток чисел 3 і 4 зменшити вдвічі.
- Частку чисел 15 і 3 збільшити вдвічі.

129. Задумане число Микита поділив на 3 й отримав 7. Яке число задумав Микита?

130. Знайди значення виразу $a \cdot 5 + 35$, якщо $a = 0$, $a = 1$, $a = 2$.

131. Виконай дії з іменованими числами.

72 л – 13 л	47 м – 39 м	9 мм : 3	10 грн : 2
55 л + 45 л	60 дм – 45 дм	4 м : 2 м	8 грн : 2 грн

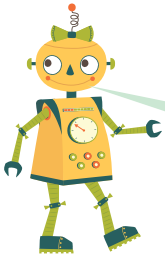

Пригадай правило ділення рівних чисел.

$a : a = 1$

132.

3 : 3	30 : 30	(43 – 33) : 10
7 : 7	50 : 50	99 + 100 : 100

133.

9 м : 3 м	6 грн : 2 грн	10 ц : 10 ц
9 м : 9	6 грн : 2	10 ц : 10

134. Порівняй.

5 і 5 : 1 7 + 1 і 7 : 1 8 + 8 і 8 : 8 10 : 10 і 20 : 20

135. 1) Розв'яжи задачу.

У зоопарку 5 ц соковитих кормів роздали порівну п'яти слонам. Скільки центнерів кормів отримав кожний слон?

2) Склади подібну задачу про годівлю домашніх тварин.

136. У ящику було 40 рибин. Кожному із семи морських котиків роздали по 3 рибини. Скільки рибин залишилось у ящику?

137. Знайди значення виразу $50 + c : 3$, якщо $c = 12$, $c = 3$, $c = 21$.

138. 7 м + 1 м 7 м : 1 м 24 грн : 24 грн 100 грн · 1

139. 24 зошити роздали 24 учням. Скільки зошитів отримав кожний учень?

140. Виміряй довжину кожного відрізка. На скільки сантиметрів відрізок AB довший, ніж відрізок CD? У скільки разів відрізок AB довший, ніж відрізок CD?

141. Виміряй довжину кожного відрізка. На скільки сантиметрів відрізок AC довший, ніж відрізок KT? У скільки разів відрізок AC довший, ніж відрізок KT?

Пригадай співвідношення між одиницями довжини.

1 см = 10 мм 1 дм = 10 см 1 м = 10 дм
1 дм = 100 мм 1 м = 100 см

142. Запиши в сантиметрах кожну довжину.

6 дм	2 дм	7 дм 4 см	60 мм
3 дм	5 дм	9 дм 9 см	40 мм

143. Запиши в міліметрах кожну довжину.

1 см	3 см 8 мм	9 см 6 мм
9 см	3 см 4 мм	5 см 5 мм
10 см	3 см 1 мм	7 см 3 мм

144. У саду росте 9 кущів рожевих півоній і 3 кущі білих. У скільки разів більше кущів рожевих півоній, ніж білих, росте в саду?

145. Серед третьокласників секцію волейболу відвідують 6 хлопчиків і 6 дівчаток, а лижну секцію — 3 хлопчики. У скільки разів більше третьокласників відвідують волейбольну секцію, ніж лижну?

146. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Від суми чисел 35 і 7 відняти число 23.
- Різницю чисел 40 і 32 збільшити втричі.
- Частку чисел 12 і 2 помножити на 0.

147.

$27 : 3 \cdot 0$	$8 \cdot 3 - 20$	$8 \cdot (44 - 44)$
$3 + 0 : 7$	$41 - 9 \cdot 3$	$0 : (100 - 35)$

148. У скільки разів відрізок коротший, ніж ламана?

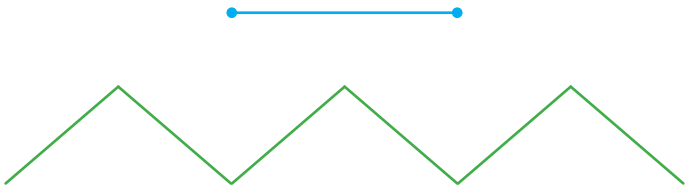

149. $8 : 2 : 1$ $27 : 3 : 3$ $0 \cdot 30 \cdot 4$ $0 : (78 - 19)$

ТАБЛИЧНЕ МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ

150. Обчисли добутки.

$2 \cdot 7$ $7 \cdot 1$ $(56 - 49) \cdot 0$ $2 \cdot 3 \cdot 2$ $0 \cdot 10 \cdot 10$

151. Прочитай числа, записані на листках. Запиши числа, які є результатами множення числа 2.

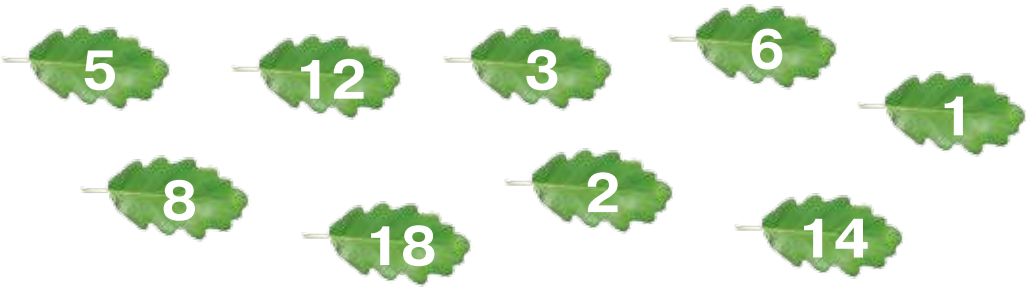

152. 1) Запиши числа 8, 2, 6, 10, 4 в порядку збільшення.

2) Установи закономірність і продовж цей ряд чисел ще п'ятьма числами.

3) Перевір, чи діляться записані числа на 2.

Числа, які діляться на 2, називають **парними**.
Числа, які не діляться на 2, називають **непарними**.

Числа, які закінчуються цифрами 0, 2, 4, 6, 8, є парними. 46, 90, 24, 100 — парні числа.

153. Серед чисел 8, 7, 18, 1, 5, 2, 0, 11, 19 визнач непарні й запиши їх.

154. Випиши спочатку всі парні числа, а потім — усі непарні.

14, 23, 87, 78, 30, 99, 88, 36, 40, 75.

155. $24 - 16 : 2$ $(35 - 29) : 2$ $2 \cdot (40 - 35)$

$(24 - 16) : 2$ $(35 - 29) \cdot 2$ $(40 - 35) \cdot 2$

156. Порівняй.

$2 \cdot 6$ і $6 \cdot 2$ $\quad$ $2 \cdot 9$ і $2 \cdot 8$ $\quad$ $7 \cdot 2 + 0$ і $7 \cdot 2 \cdot 0$

$2 : 1$ і $2 \cdot 1$ $\quad$ $20 \cdot 1$ і $20 + 1$ $\quad$ $2 \cdot 4 \cdot 3$ і $24 : 3$

157. Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом.

У секції боксу займається 12 дітей, у секції шахів — удвічі менше, а в секції плавання — на 15 дітей більше, ніж у секції шахів. Скільки всього дітей займається в секціях шахів і плавання?

Б. — 12 д.
Ш. — ?, удвічі менше
Пл. — ?, на 15 д. більше
} ?

158. На складі зберігається 5 мультиварок, кавоварок — удвічі більше, ніж мультиварок, а чайників — на 10 більше, ніж кавоварок. Скільки всього кавоварок і чайників зберігається на складі?

159. Порівняй.

$0 : 2$ і $0 \cdot 2$ $\quad$ $7 \cdot 2$ і $7 + 2$ $\quad$ $2 + 2$ і $2 \cdot 2$

160. Діти зліпили із пластиліну 2 корови, 4 коней, а гусей — удвічі більше, ніж корів і коней разом. Скільки гусей зліпили діти?

161. Покажи половину кожної фігури.

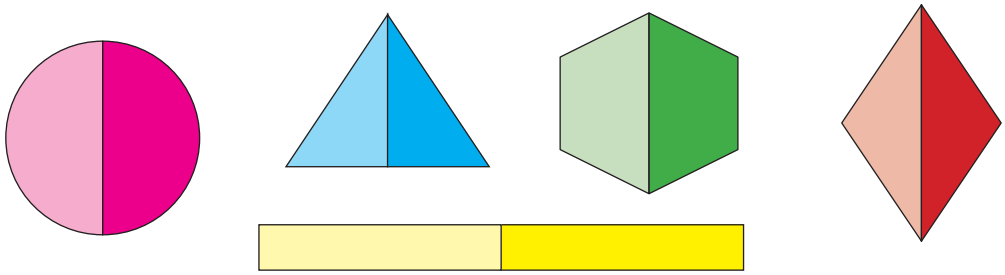

162. Розглянь малюнок. Опиши, що відбулося.

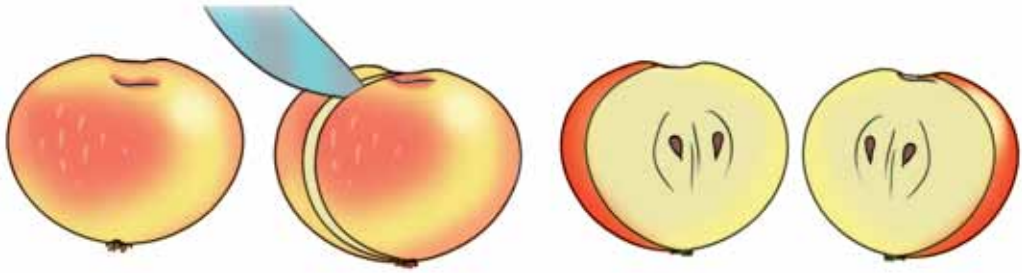

ціле яблуко	дві половини яблука	половина яблука	половина яблука
1	$\frac{2}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$

У математиці половину позначають так: $\frac{1}{2}$.
Читаємо: одна друга.

163. Прочитай пояснення.
Щоб знайти половину числа, потрібно поділити його на 2.

$\frac{1}{2}$ числа 10 — це 10 : 2 = 5

$\frac{1}{2}$ числа 18 — це 18 : 2 = 9

164. Знайди $\frac{1}{2}$ числа: 2, 6, 16, 8.

165. На святкування іменин купили торт. За обідом половину то́рта з'їли. Яка частина торта залишилася?

166. У корзині було 5 жовтих і 9 червоних помідорів. Половину помідорів використали для приготування салату. Скільки помідорів залишилося?

167. Купили 12 морквин, а капустин — удвічі менше. Половину капусти використали на заквашування. Скільки капустин залишилося?

168. Знайди $\frac{1}{2}$ числа: 4, 12, 14, 10.

169. У секції легкої атлетики займається 16 дітей. Половина з них займається бігом, а решта — стрибками в довжину. Скільки дітей займається стрибками в довжину?

170. Прочитай числа, записані на яблуках. Запиши числа, які є результатом множення числа 3.

171.

$3 \cdot 7$	$18 : 3$	$15 : (6 : 2)$	$91 + 3 \cdot 3$
$4 \cdot 3$	$27 : 3$	$12 : (9 : 3)$	$91 - 3 : 3$

172. Назви пропущені доданки.

$3 + 3 + 3 + 3 + \square = 18$ $\quad$ $3 + 3 + 3 + 3 + \square = 24$

$3 + 3 + 3 + 3 + \square = 21$ $\quad$ $3 + 3 + 3 + 3 + \square = 27$

173. Смужку поділили на три рівні частини й розфарбували олівцями різних кольорів.

$\frac{1}{3}$ $\quad$ $\frac{1}{3}$ $\quad$ $\frac{1}{3}$

1) Яка частина смужки зафарбована олівцем зеленого кольору?

2) Яка частина смужки зафарбована олівцем блакитного кольору?

Третина або $\frac{1}{3}$.

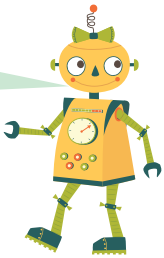

3) Яка довжина всієї смужки?

4) Яка довжина червоної частини смужки?

174. У пеналі є 12 олівців. Третина з них — прості. Скільки простих олівців є в пеналі?

175. На таці лежить 15 тістечок. Третина з них — лимонні, а решта — шоколадні. Скільки шоколадних тістечок лежить на таці?

176. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Частку чисел 24 і 3 зменшити вдвічі.
- Добуток чисел 8 і 2 збільшити на 44.
- Різницю чисел 100 і 95 збільшити на 18.
- До різниці чисел 34 і 4 додати добуток чисел 2 і 7.

177. Знайди значення виразу $12 : b + b$, якщо $b = 3$, $b = 4$, $b = 2$.

178. Знайди $\frac{1}{3}$ числа: 12, 24, 15, 9.

179. У папці було 15 аркушів кольорового паперу. На уроці використали $\frac{1}{3}$ всього паперу. Скільки аркушів паперу залишилося?

180. Заміни додавання множенням та обчисли значення виразів.

3 + 3 + 3 + 3 + 3	4 + 4 + 4 + 44
3 + 3 + 3 + 3	4 + 4 + 5

181. 1) Пригадай, як утворюються таблиці множення і ділення.

4 + 4 = 8	4 · 2 = 8	8 : 4 = 2
4 + 4 + 4 = 12	4 · 3 = 12	12 : 4 = 3
4 + 4 + 4 + 4 = 16	4 · 4 = 16	16 : 4 = 4
4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 20	4 · 5 = 20	20 : 4 = 5
4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 24	4 · 6 = 24	24 : 4 = 6
4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 28	4 · 7 = 28	28 : 4 = 7
4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 32	4 · 8 = 32	32 : 4 = 8
4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 + 4 = 36	4 · 9 = 36	36 : 4 = 9

2) Спираючись на переставний закон множення, поміняємо місцями множники в кожному добутку. Скориставшись взаємозв'язком дій множення і ділення, запишемо відповідні випадки ділення.

2 · 4 = 8	8 : 2 = 4
3 · 4 = 12	12 : 3 = 4
4 · 4 = 16	16 : 4 = 4
5 · 4 = 20	20 : 5 = 4
6 · 4 = 24	24 : 6 = 4
7 · 4 = 28	28 : 7 = 4
8 · 4 = 32	32 : 8 = 4
9 · 4 = 36	36 : 9 = 4

Усі таблиці множення і ділення потрібно запам'ятати.

182. 4 · 9 4 · 6 + 46 36 : 4 : 3 48 – 24 : 4
7 · 4 32 – 32 : 4 16 : 4 · 5 (48 – 24) : 4

183. Віднови рівності (заміни зірочки числами).
4 · * = 16 6 · * = 24 20 : * = 5 12 : * = 3

184. Запиши вирази й обчисли їх значення.
- Добуток чисел 7 і 4 зменшити на 20.

- Суму чисел 6 і 3 збільшити в 4 рази.
- Від добутку чисел 8 і 4 відняти частку цих чисел.

185. Дідусь виготовив 12 свистків і подарував їх порівну чотирьом онукам. Скільки свистків одержав кожний онук?

186. Купили 40 кущів полуниці. До обіду посадили 4 ряди полуниці, по 8 кущів у кожному. Скільки кущів полуниці залишилося посадити?

187. Знайди значення виразу $8 : b + 8 \cdot b$, якщо $b = 4$, $b = 2$.

188. 18 червоних і 14 зелених чашок розставили порівну на 4 столи. Скільки чашок поставили на один стіл?

189. Продовж ряд чисел ще чотирма числами.

4, 8, 12, 16, 20...

190. Спрости вирази й обчисли їх значення.

$7 + 7 + 7 + 7 + 47$ $9 + 9 + 9 + 39$ $5 + 5 + 5 + 5 + 15$

191. Віднови рівності (заміни зірочки числами).

$5 \cdot * = 20$ $28 : * = 7$ $14 : * = 7$ $21 : * = 7$

192. Прочитай вирази. Яку дію виконують останньою в кожному виразі? Як називають ці вирази?

$78 + 4 \cdot 5$ $32 : 4 + 32$ $9 \cdot 4 + 3 \cdot 8$ $8 : 4 + 8 \cdot 4$

193. $32 : 4 : 4$ $24 : 4 : 2$ $2 \cdot 6 : 4$ $16 \cdot 1 : 4$ $8 + 24 : 4$

194. Знайди значення виразу $4 \cdot c - c : 4$, якщо $c = 8$, $c = 4$, $c = 0$.

195. У кафе стоїть 8 столів. Біля кожного стола стоїть по 4 стільці. Скільки стільців стоїть біля столів?

196. У кафе привезли фісташкове, малинове, шоколадне та лимонне морозиво, по 4 кг кожного. За вихідний день продали 13 кг морозива. Скільки кілограмів морозива залишилось у кафе?

197. Котру годину показує кожний годинник? Котру годину покаже кожний годинник через 15 хв?

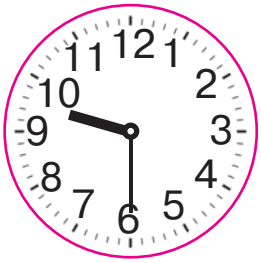

198. $64 + 4 \cdot 9$ $\quad$ $0 \cdot (56 + 33) : 4$

$100 - 8 \cdot 4$ $\quad$ $36 : (2 \cdot 2) : 3$

199. 13 пиріжків з м'ясом, 14 пиріжків із капустою і 9 пиріжків із грибами розклали порівну на 4 тарілки. Скільки пиріжків поклали на кожну тарілку?

200. Запиши вирази за схемами й обчисли їх значення.

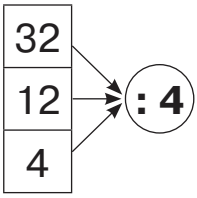

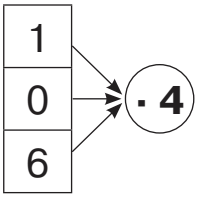

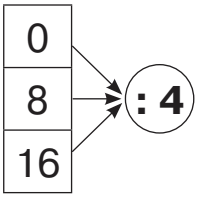

201. Яка частина кожного круга не зафарбована?

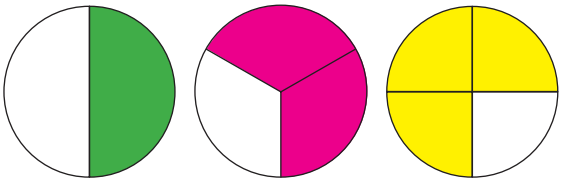

$\frac{1}{4}$ — четвертина, або чверть.

202. Знайди $\frac{1}{4}$ числа: 36, 8, 24, 28.

203. В автобусі їхало 32 пасажири, чверть із них — діти. Скільки дітей їхало в автобусі?

204. Довжина класної кімнати — 12 м. Знайди ширину і висоту кімнати, якщо ширина становить $\frac{1}{2}$ довжини, а висота — $\frac{1}{4}$ довжини.

205. Поміркуй і скажи, де вживають у мовленні слово «четвертина», або «чверть».

206. 1) Назви час, який показує кожний годинник.

2) По-іншому це можна сказати так:
12 год 30 хв — *половина на першу* або *пів на першу*;
2 год 15 хв — *чверть на третю;*
7 год 45 хв — *за чверть восьма*.

Зверни увагу на те, як правильно вживають у мовленні частини одиниць часу.

3) Поміркуй і скажи, чому у висловлюваннях про час вживають слова «половина», «чверть».

207. Запиши час у годинах і хвилинах.
Половина на сьому, за чверть десята, за половину дванадцята, чверть на п'яту, пів на другу.

208. 1) Скільки місяців триває рік?
2) Знайди, скільки місяців у четвертій частині року.

Запам'ятай: четверта частина року (три місяці) — це **кварта́л**. Рік містить 4 квартали.

209. У другому кварталі будівельники здали 4 будинки, а в третьому — удвічі більше. Скільки всього будинків здали будівельники в другому та третьому кварталах?

210. Знайди $\frac{1}{2}$ від $\frac{1}{4}$ числа 24; числа 32.

211. Знайди $\frac{1}{4}$ числа: 16, 24, 4, 28.

212. Купили 5 саджанців груш і 7 саджанців яблунь. Посадили $\frac{1}{4}$ всіх куплених саджанців. Скільки саджанців залишилося посадити?

213. Спрости вирази й обчисли їх значення.
5 + 5 + 5 + 55 5 + 5 + 5 + 5 + 45 5 + 5 + 50

214. Обчисли добутки. Склади рівності за зразком.
1 · 5 7 · 3 3 · 5 4 · 4 5 · 2

Зразок. 1 · 5 = 5
5 : 5 = 1
5 : 1 = 5

215. Скільки однакових шматочків у шоколадці?
Шоколадку порівну поділили між трьома дітьми. Скільки шматочків шоколаду отримала кожна дитина?

216. Поясни:
1) як утворено таблиці множення числа 5 і ділення на число 5;

5 + 5 = 10	5 · 2 = 10	10 : 5 = 2
5 + 5 + 5 = 15	5 · 3 = 15	15 : 5 = 3
5 + 5 + 5 + 5 = 20	5 · 4 = 20	20 : 5 = 4
5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 25	5 · 5 = 25	25 : 5 = 5
5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 30	5 · 6 = 30	30 : 5 = 6
5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 35	5 · 7 = 35	35 : 5 = 7
5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 40	5 · 8 = 40	40 : 5 = 8
5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 + 5 = 45	5 · 9 = 45	45 : 5 = 9

2) на основі якого закону множення складено таблицю множення на 5;
3) за якою властивістю укладено таблицю ділення.

2 · 5 = 10	10 : 2 = 5
3 · 5 = 15	15 : 3 = 5
4 · 5 = 20	20 : 4 = 5
5 · 5 = 25	25 : 5 = 5
6 · 5 = 30	30 : 6 = 5
7 · 5 = 35	35 : 7 = 5
8 · 5 = 40	40 : 8 = 5
9 · 5 = 45	45 : 9 = 5
10 · 5 = 50	50 : 10 = 5

217. Збільш у 5 разів кожне число.

5, 9, 2, 6, 8, 3.

218. 1) Прочитай частини:

$$\frac{1}{2}, \quad \frac{1}{4}, \quad \frac{1}{5}, \quad \frac{1}{6}, \quad \frac{1}{9}.$$

2) Що значить п'ята частина числа?

3) Що значить дев'ята частина числа?

4) Знайди $\frac{1}{5}$ кожного числа:

45, 15, 10, 5, 30, 25.

219. У скільки разів більше:

- 20 грн, ніж 5 грн;
- 30 л, ніж 5 л;
- 10 м, ніж 5 м;
- 35 кг, ніж 5 кг?

220.

25 см : 5	15 грн : 5	40 л : 5
25 см : 5 см	15 грн : 5 грн	40 л : 5 л

221. В автобусі їхало 25 пасажирів. П'яту частина з них становили школярі. Скільки школярів їхало в автобусі?

222. У магазині було 16 дорожніх велосипедів, дитячих — на 9 більше, ніж дорожніх, а спортивних — у п'ять разів менше, ніж дитячих. Скільки спортивних велосипедів було в магазині?

223. У ящику лежало 35 цитрусових фруктів. П'яту частину цих фруктів становили лимони, а решту — мандарини. Скільки мандаринів лежало в ящику?

224. Порівняй.

5 і 20 : 5	35 : 5 і 40 : 5	24 : 4 і 24 : 3
5 : 1 і 5 · 1	5 · 6 і 6 · 4	3 · 8 і 4 · 6

225. Запиши вирази за схемами й обчисли їх значення.

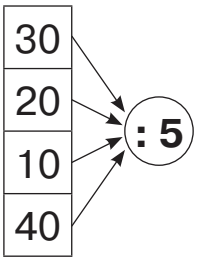

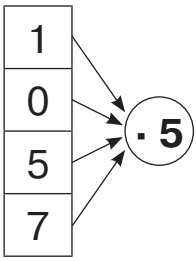

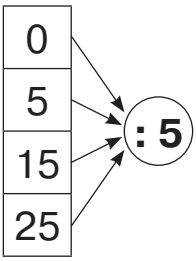

226.

47 – 5 · 9	5 · 3 + 84	56 + 35 : 5	30 – 25 : 5
64 – 6 · 5	8 · 5 + 60	33 – 40 : 5	(30 – 25) · 5

227. Довжина ігрової кімнати — 15 м. Знайди ширину і висоту кімнати, якщо ширина становить $\frac{1}{3}$ довжини, а висота — $\frac{1}{5}$ довжини.

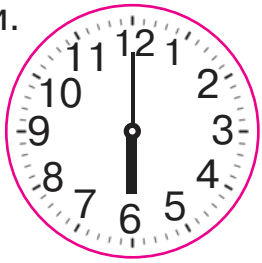

228. 1) Зараз — друга половина доби. Котру годину показує годинник?
2) Котра година була 3 год тому? 8 год тому? 10 год тому?
3) Котра година буде через 4 год, через 2 год? А через 12 год?

229. Назви час кількома різними способами.

13 год 15 хв | 10 год 30 хв | 11 год 45 хв

15 год | 12 год 15 хв

Зразок. 13 год 15 хв, чверть на чотирнадцяту, чверть на другу.

230. У третьокласниці Марини уроки розпочались о 8 год й тривали до другої години дня. Скажи по-іншому, о котрій годині закінчилися уроки в Марини. Скільки годин тривали заняття в школі?

Це задача на визначення тривалості події.

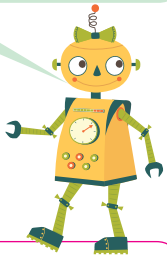

Щоб визначити тривалість події, треба від часу закінчення події відняти час початку події.

14 год – 8 год = □

231. Під час автомобільної поїздки до Львова сім'я виїхала з Києва о 7 год ранку і прибула до Львова о 3 год дня. Скільки часу тривала поїздка?

232. Екскурсійна поїздка вихідного дня з Вінниці до Умані розпочалась о 8 год ранку й завершилась о 17 год. Якою була тривалість поїздки?

233. 5 · (20 : 4) 40 : 5 : 4 24 : 4 · 5 (18 + 17) : 5

234. Які з поданих чисел є результатами множення числа 5?

30, 24, 5, 6, 10, 35, 44, 25.

235. Які з поданих чисел діляться на 5? Запиши.

20, 40, 15, 12, 25, 9, 33, 45.

Запам'ятай! На 5 діляться числа, які закінчуються цифрою 5 або цифрою 0.

236. $5 \cdot 9$ $0 \cdot 5$ $45 : 5$ $45 - 45 : 5$ $8 \cdot 5 - 8 \cdot 3$
$9 \cdot 5$ $5 \cdot 1$ $30 : 5$ $(45 - 45) : 5$ $8 \cdot 4 + 8 : 4$

237. Порівняй.
$5 \cdot 5$ і $5 \cdot 6$ $5 + 1$ і $5 \cdot 1$ $20 : 5$ і $20 : 4$

238. 1) Віднови рівності (заміни зірочки числами).

$35 : * = 5$ $4 \cdot * = 20$ $5 \cdot 8 = * \cdot 5$ $1 \cdot 5 = * \cdot 1$

2) Чи буде істинною рівність $35 : * = 5$, якщо в неї замість зірочки поставити число 5? число 9?

239. Знайди спочатку значення кожного числового виразу, а потім — кожного буквеного виразу.

$30 \cdot 1 \cdot 0$ $20 : c + c$, якщо $c = 4$ $45 + 25 : 5$
$47 + 30 : 5$ $74 - b \cdot 5$, якщо $b = 0$ $4 \cdot 1 \cdot 5$

240. Порівняй час, який показують різні годинники. Як прочитати післяобідній час, який показує годинник зі стрілками?

241. Надійка з друзями пішла в театр на виставу, що розпочиналася о першій годині дня. Закінчилася вистава о 15 год. Скільки годин тривала вистава?

242. У сонячний недільний день о пів на дванадцяту Максим із друзями пішов кататися на роликах. Додому хлопчик повернувся о третій годині дня. Скільки часу Максим катався на роликах?

243. Знайди значення виразу $40 - 8 \cdot c$, якщо $c = 4$, $c = 1$, $c = 2$, $c = 0$, $c = 5$.

244. Туристична група розпочала сходження на гору о 7 год ранку й піднялася на вершину о 1 год дня. Скільки годин тривало сходження на вершину?

245. Запиши добутки за схемами й обчисли їх значення.

5 ·	14 – 5
	72 – 64
	2 + 3

5 ·	18 – 17
	100 – 100
	30 – 27

246. 1) Прочитай записи.

$56 + 14 = 70$	$(72 - 57) : 3$	$29 > 22$
$8 + b = 10$	$75 + c$	$a \cdot b = b \cdot a$
$24 : 4 > 5$	$30 : 5$	$c < 6 \cdot 8$

2) Запиши в перший стовпчик вирази, у другий — рівності, у третій — нерівності.

247. Поясни, як міркували в кожному випадку, коли знаходили невідомий множник.

$2 \cdot ◯ = 10$
$10 = 2 \cdot 5$
$2 \cdot 5 = 10$

$4 \cdot △ = 20$
$△ = 20 : 4$
$△ = 5$
$4 \cdot 5 = 20$

248. Чим різняться рівності:

$$34 + 17 = 51 \text{ і } 34 + a = 51?$$

Рівність, яка містить невідоме число, називається **рівнянням**.

Щоб розв'язати рівняння, треба знайти таке значення невідомого, за якого рівність буде істинною. Знайдене число називають **розв'язком рівняння.**

249. Розглянь записи та прочитай пояснення.

$34 + a = 51$
$a = 51 - 34$
$a = 17$
$34 + 17 = 51$
$51 = 51$

Зверни увагу!
Розв'язання рівняння записують у стовпчик.

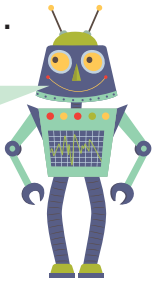

Міркую так: у цьому рівнянні невідомий другий доданок, позначений буквою a. Щоб знайти невідомий доданок, треба від суми відняти відомий доданок. Записую в другому рядку $a = \mathbf{51 - 34}$. Обчислюю цю різницю і в третьому рядку записую результат $a = \mathbf{17}$. Це розв'язок рівняння. Його можна підкреслити. Роблю перевірку й записую в наступних рядках **34 + 17 = 51**, **51 = 51**. Рівняння розв'язане правильно.

250. Розглянь записи й поясни, як розв'язували кожне рівняння.

$2 \cdot x = 12$	$2 + c = 10$	$b - 5 = 5$
$x = 12 : 2$	$c = 10 - 2$	$b = 5 + 5$
$x = 6$	$c = 8$	$b = 10$
$2 \cdot 6 = 12$	$2 + 8 = 10$	$10 - 5 = 5$
$12 = 12$	$10 = 10$	$5 = 5$

251. Розв'яжи рівняння.

$x \cdot 5 = 30$ $\quad$ $c \cdot 3 = 24$ $\quad$ $a - 30 = 70$

252. Виконай дії з іменованими числами.

24 год – 16 год 3 л · 7 10 л : 2 16 ц : 4
25 хв + 25 хв 7 см · 5 30 л : 5 л 20 кг : 5 кг

253. Ліда пів години виконувала домашнє завдання з математики і чверть години вчила вірш. Скільки всього часу Ліда виконувала завдання з математики і вчила вірш?

254. Туристи 5 год їхали потягом і 2 год — автобусом. Скільки годин туристи були в дорозі?

255. Розв'яжи рівняння.

$25 + x = 30$ $c \cdot 3 = 12$ $5 \cdot a = 25$

256. Запиши вирази за схемами й обчисли їх значення.

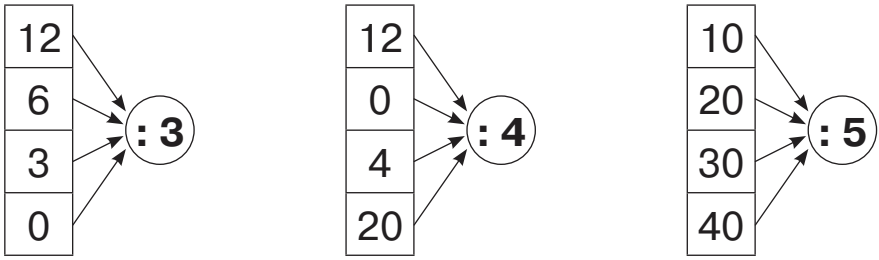

257. Склади добутки із множником 6 і частки з дільником 6, скориставшись схемою. Запиши їх у два стовпчики.

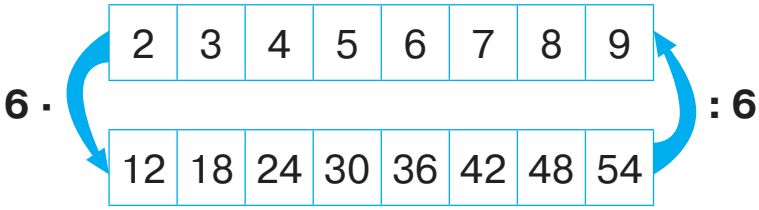

258. 6 · 6 6 · 9 6 · 7 48 : 6 54 : 6
6 · 3 9 · 6 7 · 6 30 : 6 42 : 6

259. Розв'яжи рівняння.

$x : 6 = 5$ $\quad$ $24 : a = 6$ $\quad$ $6 \cdot c = 18$

260. Перевір розв'язання рівнянь.

$15 + x = 20$	$1 \cdot a = 8$	$c \cdot 2 = 8$
$x = 20 - 15$	$a = 8 : 1$	$c = 2 \cdot 8$
$x = 5$	$a = 8$	$c = 16$
$5 + 5 = 20$	$1 \cdot 8 = 8$	$16 : 2 = 8$

261. Знайди значення виразу $n + n : 6$, якщо $n = 12$, $n = 6$, $n = 30$, $n = 0$.

262. У скільки разів менше:

- число 6, ніж число 30;
- число 5, ніж число 25;
- 1 грн, ніж 10 грн;
- 6 м, ніж 48 м?

263. Купили 25 бубликів, а тістечок — на 20 менше. У скільки разів більше купили бубликів, ніж тістечок?

264. Розв'яжи рівняння.

$12 : b = 6$ $\quad$ $6 \cdot a = 0$ $\quad$ $6 \cdot c = 42$

265. На обід спекли 20 пампушок, а калачів — на 15 менше. У скільки разів менше спекли калачів, ніж пампушок?

266. Збільш у 6 разів кожне число.

4, 6, 2, 5, 1, 3, 0, 7.

267. Знайди шосту частину кожного числа.

54, 42, 24, 18, 30.

268. Розв'яжи рівняння.

$4 + a = 8$ $\quad$ $c \cdot 4 = 8$ $\quad$ $x : 8 = 4$

269. Склади три задачі за поданою умовою і різними запитаннями.

Зошити лежать у трьох червоних папках, по 8 зошитів у кожній, і у двох зелених папках, по 4 зошити в кожній.

1) Скільки всього зошитів у цих папках?

2) У яких папках зошитів більше — червоних чи зелених? На скільки зошитів більше?

3) У скільки разів більше зошитів у червоних папках, ніж у зелених?

Розв'яжи задачу із третім запитанням, скориставшись схемою.

$$(\square \cdot \square) : (\square \cdot \square)$$

270. Склади задачу про олівці за поданим виразом.

$$18 : (3 \cdot 2)$$

271. 1) Прочитай вирази. Яку дію виконують останньою в кожному виразі? Як називають кожний вираз?

$36 - 18 : 3$	$6 \cdot 4 + 45$
$(36 - 18) : 3$	$3 \cdot 8 + 2 \cdot 9$

2) Обчисли будь-які два вирази з поданих.

272. Вирази можна записувати схематично, у вигляді блок-схем.

Блок-схеми — це графічні моделі, на яких зображено етапи певного процесу.

Розглянь кожний вираз і відповідну йому блок-схему. Дай відповіді на запитання.

1 $25 - 6 \cdot 4$;

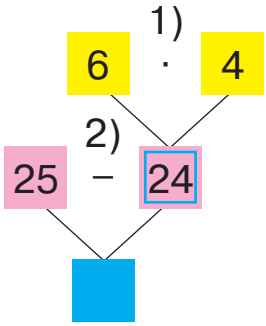

2 $6 \cdot 8 + 52$.

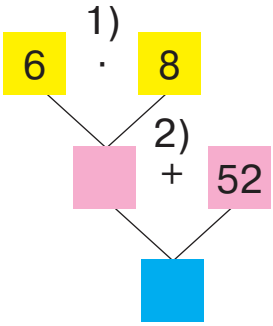

1) Яка перша дія в кожному виразі?
2) Яка друга дія в кожному виразі?
3) Чому в першу блок-схему записали число 24?
4) Яке число треба записати в блакитний квадрат у першій блок-схемі?
5) Яке число треба записати в рожевий квадрат у другій блок-схемі?
6) Яке число треба записати в блакитний квадрат у другій блок-схемі?

273. Розв'яжи рівняння.

$32 : c = 4$ $\quad$ $16 : a = 2$ $\quad$ $8 : x = 1$

274. У магазин привезли 2 ящики печива, по 9 кг у кожному, й один ящик мармеладу масою 6 кг. Маса чого більша — печива чи мармеладу? У скільки разів більша?

275. Запиши вирази за схемами й обчисли їх значення.

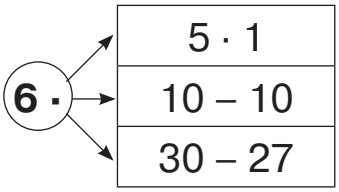

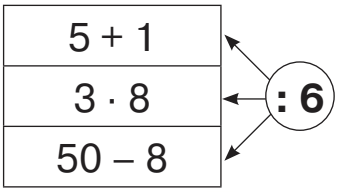

276. Виконай дії з іменованими числами.

24 кг – 6 кг	24 кг : 6	30 см : 6 см
24 кг + 6 кг	24 кг : 6 кг	30 м : 6

277. Знайди $\frac{1}{6}$ кожного іменованого числа.

30 грн, 18 м, 42 ц, 30 хв, 12 л, 54 кг.

278. Маса слона — 30 ц, а маса слоненяти становить $\frac{1}{6}$ маси слона. Яка маса слоненяти?

279. Бабуся і дідусь законсервували 13 банок помідорів, 11 банок огірків і баклажани. Кількість банок з баклажанами становила $\frac{1}{6}$ кількості банок законсервованих помідорів й огірків. Скільки банок баклажанів законсервували?

280. Знайди значення виразу $k - k : 6$, якщо $k = 6$, $k = 48$, $k = 36$, $k = 54$.

281. 1) Прочитай вирази. Яку дію виконують останньою в кожному виразі? Як називають кожний вираз?

$27 : (3 \cdot 3)$ $\qquad$ $6 \cdot 8 + 5 \cdot 7$

2) Розглянь блок-схеми, складені до цих виразів. Які числа треба записати в порожніх квадратах?

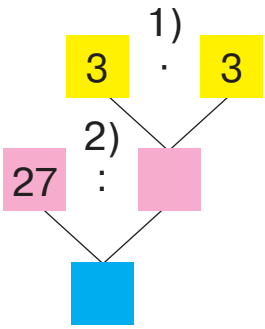

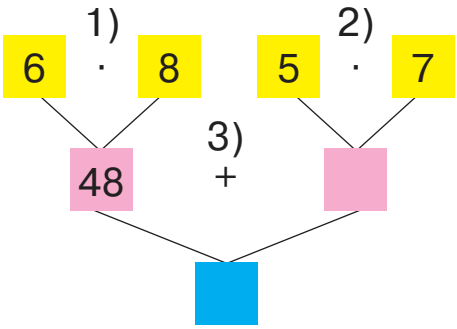

282. Розв'яжи рівняння.

$78 - x = 49$ $\quad$ $c + 27 = 60$ $\quad$ $a : 6 = 6$

283. Мамі — 30 років, а донька — на 24 роки молодша. У скільки разів донька молодша від мами?

284. На числовому відрізку записано числа. Вибери серед них ті, що діляться на 6. Доведи свій вибір за допомогою дії множення. Скористайся зразком.

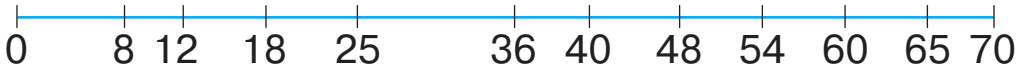

Зразок. $12 = 6 \cdot 2$

285. Знайди значення виразу $(15 + 9) : c$, якщо $c = 3$, $c = 6$, $c = 1$, $c = 4$.

286. Тато купив у магазині кефір за 22 грн і батон за 13 грн. Для оплати покупки він подав касирові тільки 5-гривневі купюри. Скільки купюр він подав касирові? Склади вираз. Обчисли.

287. Розв'яжи рівняння.

$32 + a = 40$ $\quad$ $28 : c = 4$ $\quad$ $b : 5 = 4$

288. Михайлик і Тетянка загадували одне одному математичні загадки.

1) Михайлик задумав число, додав до нього 10 й отримав число 50. Яке число задумав Михайлик?

Тетянка склала й записала рівняння. Чи правильно міркувала Тетянка? Розв'яжи це рівняння.

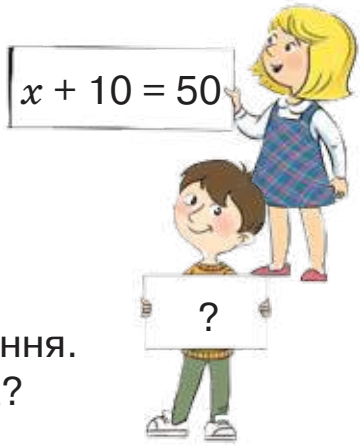

2) Тетянка задумала число, зменшила його вдвічі й отримала число 8. Яке число задумала Тетянка? Допоможи Михайликові скласти рівняння.

289. У сховищі було 40 ц яблук. $\frac{1}{5}$ всіх яблук відвезли в магазини. Скільки центнерів яблук залишилось у сховищі?

290. Віталій купив 4 паковання тістечок, по 6 тістечок у кожному. Третиною всіх тістечок він пригостив членів гуртка з шахів, а решту тістечок роздав порівну восьми друзям зі свого подвір'я. Скільки тістечок дісталося кожному другові?

291. Віднови рівності.

1 доба = ☐☐ год
2 доби = ☐☐ год
3 доби = ☐☐ год

292. Що більше: $\frac{1}{4}$ доби чи $\frac{1}{3}$ доби? На скільки годин більше?

293. У сховищі було 15 ц моркви і 13 ц буряків. $\frac{1}{4}$ цих овочів купив підприємець. Скільки центнерів моркви й буряків залишилось у сховищі?

294. Знайди значення виразу (42 – 6) : x, якщо $x = 4$, $x = 6$, $x = 1$.

295. Поміркуй, які числа пропущено. Склади вирази за схемою й обчисли їх значення.

6	12		24		36	42		54

: 6

296. Склади добутки з множником 7 і частки з дільником 7, скориставшись схемою. Запиши їх у два стовпчики.

	2	3	4	5	6	7	8	9	
7 ·									**: 7**
	14	21	28	35	42	49	56	63	

297.

7 · 9	7 · 6	40 – 7 · 5	6 · 6 + 7 · 7
9 · 7	6 · 7	4 · 7 + 62	63 : 7 + 28 : 7

298. Знайди частки й перевір дією множення.

36 : 9	28 : 4	42 : 7	14 : 7	21 : 7
36 : 4	28 : 7	42 : 6	14 : 2	21 : 3

299. На числовому відрізку записано числа. Вибери серед них ті, що діляться на 7. Доведи свій вибір за допомогою дії множення. Скористайся зразком.

0 7 10 21 30 35 42 50 56 63 76 85

Зразок. 7 = 7 · 1

300. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Різниця добутку чисел 7 і 8 і числа 50.
- Суму чисел 38 і 10 зменшити в 6 разів.
- Добуток чисел 8 і 3 поділити на 6.
- Сума добутку чисел 7 і 3 та частки чисел 12 і 4.
- Різниця числа 70 і добутку чисел 9 і 7.

301. Ширина прямокутника дорівнює 7 см, а довжина — на 14 см більша. У скільки разів довжина прямокутника більша, ніж ширина?

302. Довжина садової ділянки — 42 м, а ширина становить $\frac{1}{7}$ довжини. Яка ширина ділянки? Обчисли периметр цієї ділянки.

303. Діаграма-модель показує кількість годин, яку учні затратили на перегляд телепередач у вихідні дні. Символом позначений один учень.
Розглянь малюнок і дай відповіді на запитання.

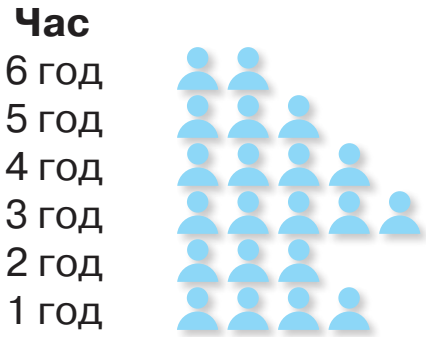

1) Скільки дітей дивилося телевізор 4 год?
2) Скільки дітей дивилося телевізор менше п'яти годин?
3) Яку найбільшу кількість годин витратили діти на перегляд телепередач?
4) Скільки дітей взяли участь у дослідженні?
Постав своїм однокласникам ще кілька запитань за цими даними.

304. Порівняй.
42 і $6 \cdot 7$ $\quad$ $7 \cdot 5$ і 75 $\quad$ $3 \cdot 7$ і $7 \cdot 3$

305. Довжина грядки з капустою — 14 м, а ширина становить $\frac{1}{7}$ довжини. Обчисли периметр цієї ділянки.

306. Спрости вирази й обчисли їх значення.

7 + 7 + 7 + 7 + 47 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 – 1 + 11

66 + 6 + 6 + 6 3 + 3 + 3 + 3 + 3 + 3 – 3 + 73

307. Виконай дії з іменованими числами.

28 мм : 7 45 грн : 5 30 см : 5 см

35 ц : 7 24 год : 3 14 л : 7 л

308. Досліди таблицю. Дай відповіді на запитання. Виконай завдання.

·	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	14	21	28	35	42	49	56	63

1) Скільки в таблиці є добутків, значення яких дорівнює 24?

2) Скільки в таблиці є добутків, значення яких дорівнює 36?

3) Склади за таблицею всі добутки, у яких перший множник дорівнює 7. Запиши їх у стовпчик.

309. Прочитай математичні загадки. Склади рівняння і розв'яжи їх.

1) Невідоме число збільшили в 7 разів й отримали 42. Знайди невідоме число.

2) 30 поділили на невідоме число й отримали 5. Знайди невідоме число.

3) 67 збільшили на невідоме число й отримали 100. Знайди невідоме число.

310. Купили 3 банани, по 7 грн кожний, і 4 яблука, по 5 грн кожне. Яка вартість покупки?

311. Склади задачу про купівлю товарів, зображених на малюнку, у якій треба знайти суму двох добутків. Розв'яжи задачу.

312. У казковому лісі на галявині крокували гноми: по сім гномів у семи рядах. Перед ними пройшли хлопчики-мізинчики, по троє у трьох рядах. Скільки всього маленьких казкових чоловічків крокувало на галявині?

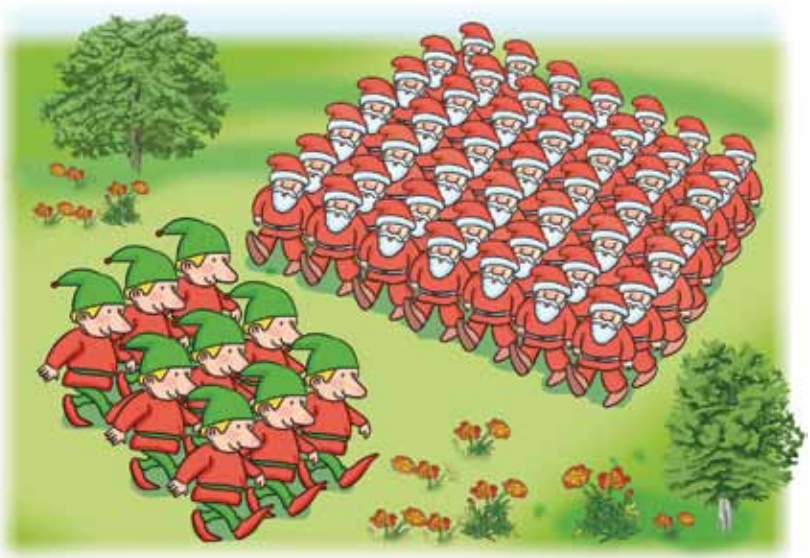

313. Розв'яжи рівняння.

$56 : c = 7$ $\quad$ $56 - x = 7$ $\quad$ $a \cdot 7 = 56$

314. На змагання поїхали 2 команди волейболістів, по 6 осіб у кожній, і 5 команд легкоатлетів, по 4 особи в кожній. Скільки всього волейболістів і легкоатлетів поїхало на змагання?

315. Знайди значення виразів. Що спільного і що відмінного у виразах кожного стовпчика? Як змінюється значення виразів?

$7 \cdot 4 + 15$	$7 \cdot 7 - 34$	$7 \cdot 0 + 30$
$7 \cdot 5 + 15$	$7 \cdot 8 - 34$	$7 \cdot 1 + 30$
$7 \cdot 6 + 15$	$7 \cdot 9 - 34$	$7 \cdot 2 + 30$

316. Розв'яжи задачі усно. Поясни, що знаходили в кожній задачі.

1) У семи однакових коробках лежить 42 паковання цеглинок Лего. Скільки паковань в одній такій коробці?

2) Лінійка коштує 7 грн. Яка вартість п'яти таких лінійок?

317. 1) Прочитай задачу. Розглянь малюнок. Що відомо і що не відомо в цій задачі?

У шести однакових сітках міститься 54 кг картоплі, порівну в кожній. Скільки кілограмів картоплі міститься в чотирьох таких сітках?

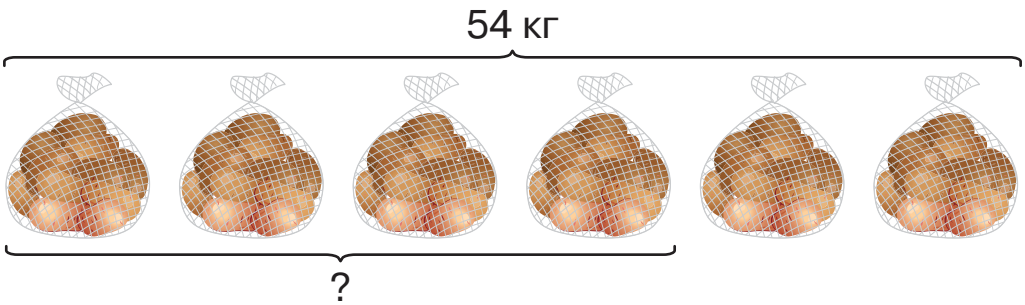

2) Розглянь короткий запис задачі. Розв'яжи її за поданим планом.

6 с. — 54 кг
4 с. — ?

План розв'язування

1) Скільки кілограмів картоплі в одній сітці?

2) Скільки кілограмів картоплі в чотирьох сітках?

318. 1) Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом.

За 7 год роботи трактор витрачає 56 л пального. Скільки літрів пального витратить цей трактор за 5 год роботи?

7 год — 56 л
5 год — ?

Це задачі на зведення до одиниці.

2) Поміркуй і скажи, чому задачі мають таку назву.

319. У перший рядок запиши ті точки, що належать прямокутнику, а в другий рядок — ті, що лежать поза прямокутником.

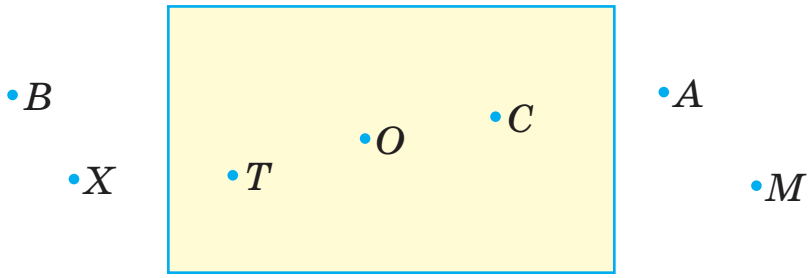

320. Назви точки, що належать відрізку AD, і точки, що не належать цьому відрізку.

Виміряй відстань між точками K і M. У скільки разів довжина відрізка AD більша, ніж відстань між точками K і M?

321. Розв'яжи задачу за поданим планом.

На пошиття п'яти однакових костюмів використали 25 м тканини. Скільки метрів тканини знадобиться для пошиття семи таких костюмів?

План розв'язування

1) Скільки метрів тканини використали на один костюм?

2) Скільки метрів тканини знадобиться для пошиття семи таких костюмів?

322. 83 – 7 · 7 44 + 7 · 8 7 · 4 + 7 · 6

323. Заміни додавання множенням. Обчисли значення виразів.

6 + 6 + 6 + 4 + 4 + 4 + 4 (2 + 2 + 2 + 2) · 4

7 + 7 + 7 + 7 + 7 + 8 + 8 (3 + 3 + 3) · 7

324. Розглянь обчислення і поясни, як міркували.

5 · 3 + 5 = 5 · 4 = 20 7 · 5 + 7 = 7 · 6 = 42

325. 1) Розглянь обчислення і поясни, яким способом знаходили добутки.

6 · 6 = 6 · 5 + 6 = 30 + 6 = 36

6 · 7 = 6 · 6 + 6 = 36 + 6 = 42

2) Обчисли добутки, скориставшись цим способом.

5 · 6	6 · 3	7 · 4	7 · 7
5 · 7	6 · 4	7 · 5	7 · 8
5 · 8	6 · 5	7 · 6	7 · 9

326. 67 – 7 · 8 24 : (6 : 2) 48 : 6 – 35 : 7

34 + 6 · 8 42 : 7 : 3 8 · 4 – 8 : 4

327. В одному відрі вміщується 7 л води. Скільки літрів води вміщується в п'яти таких відрах? в семи відрах? в дев'яти відрах?

328. Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом.

У кав'ярні за чотирма столами можна розмістити 16 відвідувачів. Скільки відвідувачів можна розмістити за дев'ятьма такими столами?

4 ст. — 16 в.
9 ст. — ?

329. Прочитай вирази за блок-схемами. Запиши ці вирази й обчисли їх значення.

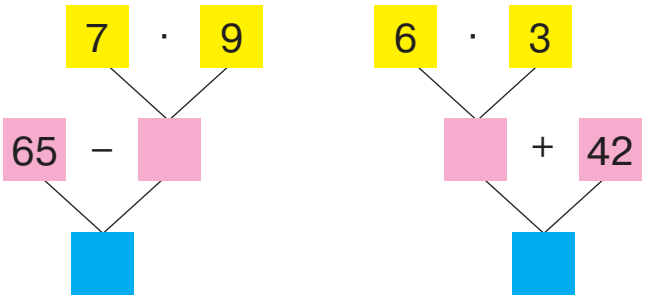

330. Назви точки: а) які належать колу; б) які розміщені в колі; в) які розміщені поза колом.

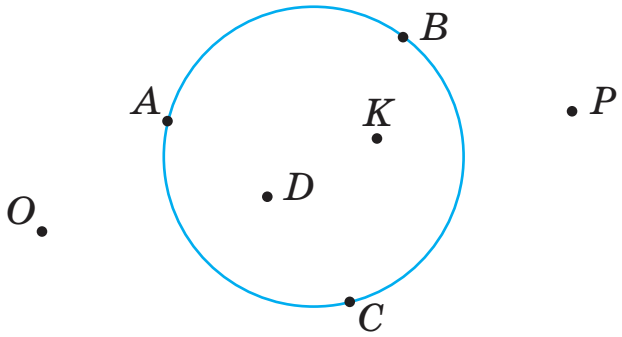

331. У чотирьох однакових в'язках — 28 цибулин. Скільки цибулин у дев'яти таких в'язках?

332. 7 · 9 – 60 90 – 9 · 0 30 : (2 · 3) 40 – 24 : 4

333. Кожне непарне число збільш у 7 разів; кожне парне число зменш удвічі.

6, 9, 12, 1, 3, 16, 5, 10, 7.

334. 1) Обчисли, скориставшись переставним законом множення.

$8 \cdot 2$ $8 \cdot 3$ $8 \cdot 4$ $8 \cdot 5$ $8 \cdot 6$ $8 \cdot 7$

2) Знайди добутки, використавши щоразу відповідь попереднього завдання. Запам'ятай результати.

$8 \cdot 8 = 8 \cdot 7 + 8$ $8 \cdot 9 = 8 \cdot 8 + 8$

335. Склади добутки з множником 8 і частки з дільником 8, скориставшись схемою. Запиши їх у два стовпчики.

	2	3	4	5	6	7	8	9
8 ·								**: 8**
	16	24	32	40	48	56	64	72

336. На павутинні гойдалося 6 павуків. Скільки лап у цих павуків?

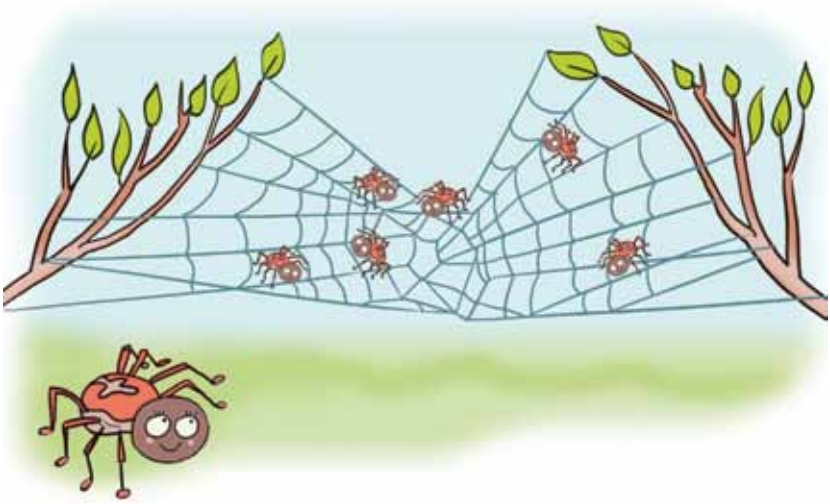

337. 1) Розв'яжи задачу.

Для чотирьох гірлянд використали 36 ліхтариків. Скільки ліхтариків потрібно для трьох таких гірлянд?

2) Утворіть нові задачі, замінивши число 3 в запитанні: а) на число 5; б) на число 6; в) на число 7. Розв'яжіть утворені задачі. Як змінюється відповідь? Зробіть висновок.

338. Розв'яжи рівняння.

$67 - x = 48$ $\quad 45 + c = 90$ $\quad b - 30 = 7$

339. У прямокутнику $ABCD$ сторона AB дорівнює 8 см, а сторона BC — удвічі коротша. Побудуй прямокутник $ABCD$ й обчисли його периметр.

340. Розв'яжи рівняння.

$56 : c = 8$ $\quad 8 \cdot x = 72$ $\quad b : 5 = 8$

341. Для випікання трьох кексів знадобилося 9 яєць. Скільки яєць потрібно для випікання восьми таких кексів?

342. Обчисли добутки. За потреби поміняй множники місцями.

$8 \cdot 3$	$9 \cdot 6$	$9 \cdot 8$	$9 \cdot 4$
$5 \cdot 7$	$8 \cdot 7$	$8 \cdot 6$	$8 \cdot 8$

343. Якими способами можна визначити кількість клітинок на шаховій дошці?

Який спосіб зручніший?

344. Скільки чорних клітинок на шаховій дошці?

345. На початку гри в шахи в кожного гравця на шаховій дошці по 1 ряду пішаків. Скільки всього пішаків бере участь у грі? Які ще фігури беруть участь у грі?

346. Розв'яжи рівняння.

$a \cdot 8 = 40$ $\quad$ $8 + c = 40$ $\quad$ $x - 8 = 40$

347. Прочитай задачі. Розглянь короткі записи. Чим вони різняться? Розв'яжи задачі.

1) У двох коробках лежить 12 олівців. Скільки олівців лежить у шести таких коробках?

2 к. — 12 ол.
6 к. — ?

2) У двох ящиках міститься 16 кг винограду. Скільки ящиків знадобиться для зберігання 40 кг винограду?

2 ящ. — 16 кг
? — 40 кг

348. 1) Скільки трикутників у кожному восьмикутнику? Скільки всього трикутників у трьох восьмикутниках?

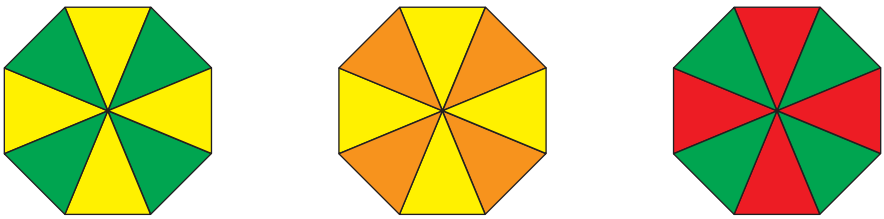

2) Скільки восьмикутників можна скласти із жовтих (зелених, помаранчевих) трикутників, зображених на цьому малюнку?

349. 1) Прочитайте вирази. Що спільного у виразах кожного стовпчика? Обчисліть.

$8 \cdot 6$	$5 \cdot 7$
$6 \cdot 8$	$7 \cdot 5$
$8 \cdot 6 + 6 \cdot 8$	$5 \cdot 7 + 7 \cdot 5$
$8 \cdot 6 - 6 \cdot 8$	$5 \cdot 7 - 7 \cdot 5$
$48 : 6 + 48 : 8$	$35 : 5 + 35 : 7$
$48 : 6 - 48 : 8$	$35 : 5 - 35 : 7$

2) Складіть подібні вирази. Обчисліть.

350. $72 - 32 : 8$ $54 + 42 : 7$ $78 - (78 - 50)$ $56 : 7 : 4$

351. Розв'яжи задачу, скориставшись коротким записом.

У трьох коробках міститься 15 кг печива. Скільки кілограмів печива у восьми таких коробках?

3 к. — 15 кг
8 к. — ?

352. Назви числа, які діляться на 5; решту чисел зменш утричі: 9, 10, 15, 20, 21, 0, 18, 30, 24, 25.

353. Склади задачу за малюнком і запитаннями. Розв'яжи задачу.

Хто із хлопців спіймав більше раків? У скільки разів більше?

354. 1) Розв'яжи задачу.
Три букети склали із 21 троянди. Скільки таких букетів можна скласти із 35 троянд?

2) Утворіть нові задачі, замінивши число 35 у запитанні: а) на число 42; б) на число 49; в) на число 56.

Розв'яжіть утворені задачі. Як змінюється відповідь? Зробіть висновок.

355.

$56 : 8 \cdot 7$	$52 - 32 : 4$	$8 \cdot 6 + 8 \cdot 5$	$(65 - 9) : 7$
$3 \cdot 8 : 4$	$(52 - 32) : 4$	$8 \cdot 6 - 8 \cdot 5$	$6 \cdot (32 : 8)$

356. Назви значення виразу $8 \cdot x$, якщо x набуває значень 1, 7, 4, 0, 2, 5.

357. 1) У виразі $c : 8$ значенням c можуть бути числа: 72, 16, 40. Які із чисел: 30, 24, 54, 8, 25, 1 — не можуть бути значенням c у виразі $c : 8$?
2) Напиши п'ять будь-яких чисел і з'ясуй, чи можуть вони бути значенням c для цього виразу.

358. Виміряй сторони трикутника KMO в міліметрах. Обчисли периметр трикутника.

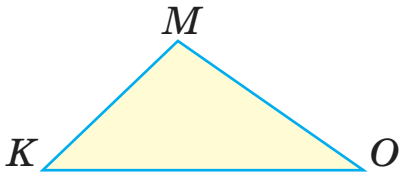

359. У трьох однакових банках міститься 12 кг меду. Скільки таких банок потрібно взяти, щоб налити в них 28 кг меду?

360. 80 – 40 : 8 30 : 5 : 2 67 – 35 – 17
(80 – 40) : 8 30 : 5 : 3 67 – (35 – 17)

361. Знайди частини числа 24: $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$.

362. Знайди добутки. За потреби поміняй множники місцями.

8 · 9	4 · 9	9 · 4	8 · 7	9 · 2
9 · 3	7 · 5	9 · 1	9 · 7	8 · 4

363. Знайди частки. Перевір за допомогою множення.

18 : 6	16 : 8	28 : 7	12 : 6	12 : 3
18 : 3	16 : 2	28 : 4	12 : 2	12 : 4

364. Склади добутки з множником 9 і частки з дільником 9, скориставшись схемою. Запиши їх у два стовпчики.

	2	3	4	5	6	7	8	9
9 ·								**: 9**
	18	27	36	45	54	63	72	81

365. Розглянь таблицю множення на форзаці. Дай відповіді на запитання. Виконай завдання.

1) Скільки в таблиці є добутків, значення яких дорівнює 12? Запиши ці добутки.

2) Скільки в таблиці є добутків, значення яких дорівнює 81? Запиши ці добутки.

3) Склади й запиши у стовпчик усі частки, у яких дільник дорівнює 9.

366. Порівняйте вирази. Зробіть висновок за результатами порівняння.

90 – 9 і 9 · 9	60 – 6 і 6 · 9	30 – 3 і 3 · 9
80 – 8 і 8 · 9	50 – 5 і 5 · 9	20 – 2 і 2 · 9
70 – 7 і 7 · 9	40 – 4 і 4 · 9	10 – 1 і 1 · 9

367. Урок триває 45 хв. $\frac{1}{9}$ уроку третьокласники писали математичний диктант. Скільки хвилин третьокласники писали диктант?

368. У зошиті — 36 сторінок. Дівчинка списала $\frac{1}{9}$ зошита. Скільки чистих сторінок залишилось у зошиті?

369. Розглянь таблицю, у якій записано кількість очок учасників гри «Найрозумніший» за осінні місяці. Дай відповіді на запитання.

Місяць	**Ім'я учня**		
	Матвій	Назар	Ілля
Вересень	4	12	6
Жовтень	10	15	20
Листопад	18	9	6
Усього	32	36	

1) Хто з учасників був переможцем гри у вересні? У скільки разів більше очок набрав переможець, ніж кожний з інших учасників?
2) Хто з учасників був переможцем гри в листопаді? У скільки разів більше очок набрав переможець, ніж кожний з інших учасників?

3) Хто з учасників набрав найбільше очок за один місяць?
4) Скільки всього очок набрав Ілля?
5) Хто з учасників став переможцем гри протягом осінніх місяців?
Постав своїм однокласникам ще кілька запитань за цими даними.

370. У театральному гуртку займається 27 дітей. Хлопці становлять $\frac{1}{3}$ учасників гуртка. Скільки дівчат займається в театральному гуртку?

371. $92 - 9 \cdot 2$ $55 + 9 \cdot 5$ $9 \cdot 3 + 9 : 3$ $54 : 9 : 3$

372. Знайди дев'яту частину кожного числа.
63, 27, 45, 18, 72, 9.

373. Виконай дії з іменованими числами.

42 дм : 7	32 грн : 8	54 кг : 9
42 дм : 6 дм	32 грн : 4 грн	54 кг : 9 кг

374. За яблуко заплатили 9 грн, а за лимон — удвічі більше. Ананас коштує на 40 гривень більше, ніж лимон. Скільки гривень коштує ананас?

375. 1) Прочитай задачу. Розглянь блок-схему до цієї задачі. Що в задачі відомо, а що треба знайти?
Нестору 9 років. Тато старший за Нестора в 4 рази, а дідусь старший за Нестора в 7 разів. На скільки років дідусь старший за тата?

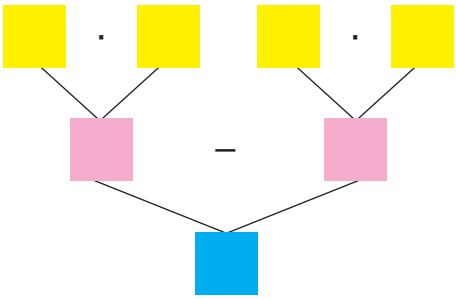

2) Склади вираз і розв’яжи задачу.

376. 1) Прочитай задачу. Розглянь блок-схеми. Яка з них відповідає умові задачі?

За дві чашки чаю заплатили 14 грн. Яка вартість п’яти таких чашок чаю?

1)

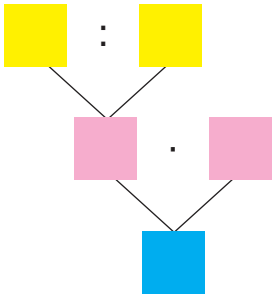

2)

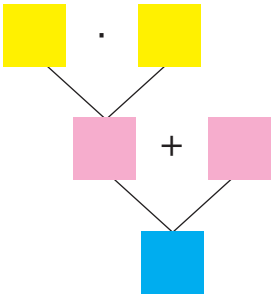

2) Склади вираз і розв’яжи задачу.

377. 1) Обчисли значення буквеного виразу, скориставшись даними таблиці.

a	37	18	38	56	45	28	18	12
b	17	0	25	16	36	17	18	15
$(a + b) : 9$								

2) Досліди, чи можна використовувати подані в таблиці пари чисел a і b для знаходження значення виразу $(a - b) : 9$.

378. Склади й запиши вирази.

- Число 5 збільшити в c разів.
- Суму чисел 5 і a збільшити втричі.
- Від числа b відняти добуток чисел 3 і 5.

379. На дачі зібрали врожай ягід і дані записали в таблицю. Розглянь таблицю і дай відповіді на запитання.

Ягода	Малина	Аґрус	Чорниця	Суниця
Маса	12 кг	8 кг	4 кг	3 кг

1) Скільки всього кілограмів ягід зібрали на дачі?
2) На скільки кілограмів менше зібрали суниць, ніж аґрусу?
3) У скільки разів більше зібрали малини, ніж чорниць?
4) Які з наведених тверджень є правильними:
   а) аґрусу зібрали менше, ніж малини;
   б) суниць і чорниць зібрали однакову масу;
   в) аґрусу зібрали більше, ніж суниць, але менше, ніж чорниць;
   г) малини зібрали більше, ніж чорниць?

Постав своїм однокласникам ще кілька запитань за даними таблиці.

380. Знайди значення виразу $(c + 9) : 9$, якщо $c = 9$, $c = 27$, $c = 54$, $c = 72$.

381. За три чашки какао заплатили 27 грн. Яка вартість чотирьох таких чашок какао?

382. На числовому відрізку записано числа. Вибери серед них ті, що діляться на 9. Обґрунтуй свій вибір за допомогою дії множення.

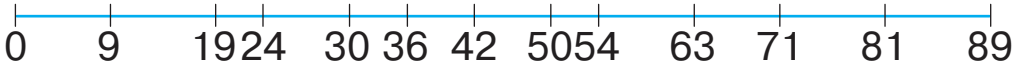

383. Склади й запиши вирази за схемами. Обчисли їх значення.

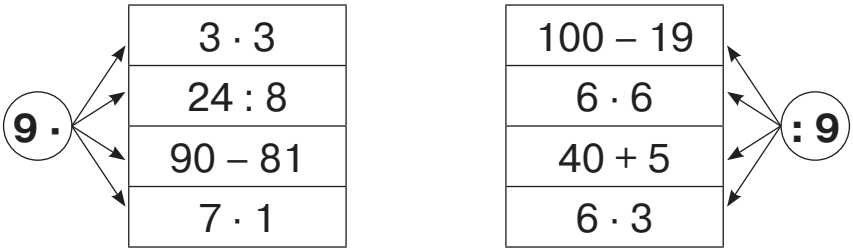

384. Дві сестри та їхній брат допомагали мамі готувати обід. Вони разом зліпили 30 вареників. Кожна із сестер зліпила 9 вареників. Скільки вареників зліпив брат?

385. Розв'яжи рівняння.

$a + 9 = 18$ $\quad$ $c \cdot 9 = 72$ $\quad$ $x : 9 = 4$

386. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Різницю чисел 100 і 19 зменшити в 9 разів.
- Число 50 зменшити на добуток чисел 9 і 5.
- Частку чисел 27 і 9 збільшити в 5 разів.
- Добуток чисел 9 і 7 збільшити на 7.

387. Микита знайшов b грибів, а Тимофій — c грибів. Запиши відповіді на запитання за допомогою виразів.

1) Скільки всього грибів знайшли хлопчики?
2) У скільки разів більше грибів знайшов Микита?
3) На скільки менше грибів знайшов Тимофій?

388. 1) Зі скількох менших трикутників складено кожний великий трикутник? Як швидко визначити, скільки малих трикутників у трьох великих трикутниках?

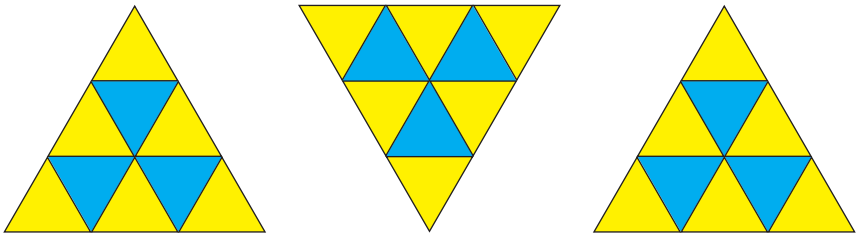

2) Скільки всього жовтих трикутників і скільки блакитних трикутників отримаємо, якщо розіб'ємо великі трикутники на малі?

3) Скільки великих трикутників можна утворити з малих трикутників блакитного кольору?

4) Скільки великих трикутників можна утворити з малих трикутників жовтого кольору?

389. Знайди значення виразу $m - m : 9$, якщо $m = 18$, $m = 0$, $m = 63$, $m = 9$.

390. Три однакові дині й один кавун мають масу 15 кг. Маса однієї дині — 3 кг. Яка маса кавуна?

391. Спрости вирази й обчисли їх значення.

$9 + 9 + 9 + 9 + 9 - 40$	$1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 11$
$7 + 7 + 7 + 7 + 22$	$60 - (9 + 9 + 9)$

392. Перевір розв'язання рівнянь.

$56 : x = 7$	$36 : c = 9$	$9 \cdot a = 0$
$x = 56 : 7$	$c = 36 : 9$	$a = 0 : 9$
$x = 9$	$c = 4$	$a = 1$
$56 : 9 = 7$	$36 : 4 = 9$	$9 \cdot 1 = 0$

393. Прочитай задачі з буквеними даними. Розглянь їх розв'язання.

1) У пляшці — 2 л води, а в каністрі — в a разів більше. Скільки літрів води в каністрі?
$2 \cdot a$ — літрів води в каністрі.
Відповідь: $2 \cdot a$ літрів.

2) 5 жовтих і c червоних яблук розклали порівну на 3 тарілки. Скільки яблук поклали на одну тарілку?
$5 + c$ — всього було яблук;
$(5 + c) : 3$ — поклали яблук на одну тарілку.
Відповідь: $(5 + c) : 3$ яблук.

3) З першої грядки зібрали 30 капустин, а з другої — на a капустин більше. Скільки всього капустин зібрали з двох грядок?
$30 + a$ — зібрали капустин з другої грядки;
$30 + (30 + a)$ — зібрали капустин із двох грядок.
Відповідь: $30 + (30 + a)$ капустин.

Якщо умова задачі містить буквене дане, то відповідь записують у вигляді виразу.

394. Купили c тістечок, а бубликів — на 7 більше. Скільки бубликів купили?

395. Майстри виготовили 3 столи, а стільців — у b разів більше. Скільки стільців виготовили майстри?

396. Знайди значення виразу $a - a : 9$, якщо $a = 27$, $a = 36$, $a = 81$.

397. Добери такі знаки дій, щоб рівності стали правильними.
33 □ 17 = 50 32 – 32 □ 8 = 28 24 □ 4 □ 3 = 2

398. Розв'яжи рівняння.

$42 : p = 7$ $\quad$ $100 - c = 69$ $\quad$ $54 + m = 72$

399. Улянка виготовила c паперових журавликів, а Іванко — b журавликів. Скільки всього паперових журавликів виготовили Улянка й Іванко?

400. Знайди частини числа 36: $\frac{1}{9}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{4}$.

401. 1) Продовж складати таблицю множення числа 10 і таблицю ділення на 10.

$10 + 10 = 20$	$10 \cdot 2 = 20$	$20 : 10 = 2$
$10 + 10 + 10 = 30$	$10 \cdot 3 = 30$	$30 : 10 = 3$
$10 + 10 + 10 + 10 = 40$	$10 \cdot 4 = 40$	$40 : 10 = 4$
$10 + 10 + 10 + 10 + 10 = 50$	$10 \cdot 5 = 50$	$50 : 10 = 5$

2) Яку властивість можна застосувати до випадків множення і ділення числа на 10?

Щоб помножити число на 10, достатньо до нього справа приписати один нуль.

Щоб поділити число на 10, достатньо від нього справа відкинути один нуль.

3) Знайди значення добутків. Склади частки за зразком.

$2 \cdot 10$	$4 \cdot 10$	$6 \cdot 10$	$8 \cdot 10$
$3 \cdot 10$	$5 \cdot 10$	$7 \cdot 10$	$9 \cdot 10$

Зразок.

$2 \cdot 10 = 10 \cdot 2 = 20$ $\quad$ $20 : 2 = 10$

402. $42 : 7 \cdot 10$ $\quad$ $(25 + 25) : 10$ $\quad$ $5 \cdot 6 : 10$

$10 \cdot 2 : 4$ $\quad$ $100 - 70 : 10$ $\quad$ $(10 + 4 \cdot 5) : 10$

403. Які із чисел можна поділити на 10?

50, 55, 30, 27, 100, 15, 0, 11, 90, 1.

Запам'ятай! На 10 діляться числа, які закінчуються нулем.

404. Існує багато різновидів гри в шашки. Наприклад, міжнародні. У них грають на більшій дошці. Розглянь малюнок. Скільки клітинок на кожній стороні дошки? Знайди кількість клітинок на цій дошці дією множення. Скільки темних і скільки світлих клітинок на цій дошці?

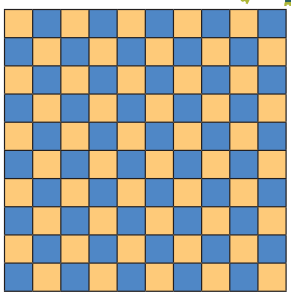

405. Ціна пенала — 90 грн, а ціна ручки становить $\frac{1}{10}$ ціни пенала. Скільки всього гривень коштують пенал і ручка?

406. Один бублик коштує 7 грн. Скільки гривень коштують 10 таких бубликів?

407. Склади задачу за даними таблиці. Розв'яжи задачу.

Товар	Ціна	Кількість	Вартість
Йогурт	10 грн	3	?
Сік	6 грн	10	

408. $74 - 4 \cdot 10$ $\quad 10 \cdot 7 - 7 \cdot 5$ $\quad 8 \cdot 5 : 10$ $\quad 90 + 10 : 10$

409. За 10 олівців заплатили 40 грн. Скільки гривень коштують 3 такі олівці?

410. На числовому відрізку записано числа. Вибери серед них ті, що діляться на 10. Обґрунтуй свій вибір.

411. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Добуток чисел 2 і 3 збільшити в 10 разів.
- Різницю чисел 100 і 50 зменшити в 10 разів.
- Добуток числа 10 і різниці чисел 15 і 8.
- Частка суми чисел 23 і 17 та числа 10.
- Добуток різниці чисел 12 і 7 та числа 10.
- Добуток чисел 4 і 5 зменшити в 10 разів.

412. Обчисли ланцюжком по колу.

$3 \cdot 8$	$30 : 5$	$4 \cdot 5$	$20 + 10$
$6 \cdot 7$	$24 : 6$	$27 : 9$	$42 - 15$

413. Розв'яжи рівняння.

$c : 10 = 7$ $\quad$ $x \cdot 10 = 30$ $\quad$ $10 : a = 1$

414. Маса вівці — 100 кг, а маса ягняти становить $\frac{1}{10}$ маси вівці. На скільки кілограмів ягня легше, ніж вівця?

415. 1) Доповни умову задачі. Розв'яжи задачу.

Ціна ананаса — $\square$ грн, а лимон — у 10 разів дешевший. На скільки гривень лимон дешевший, ніж ананас?

2) Які числа можна використати для ціни ананаса? Обґрунтуй свою відповідь.

416. Для побудови паркану біля дороги поставили 10 стовпців на відстані 3 м один від одного. Якої довжини буде збудований паркан?

417. Знайди значення виразу $m : 10 + m$, якщо $m = 50$, $m = 10$, $m = 0$.

418. Купили мішок картоплі масою 40 кг і 2 сітки цибулі, по 2 кг кожна. У скільки разів більше купили картоплі, ніж цибулі?

419. Запиши вирази за схемами й обчисли їх значення.

$4 \cdot 6$	
$50 - 10$	**: 8**
$4 \cdot 4$	

$60 + 12$	
$100 - 19$	**: 9**
$3 \cdot 3 \cdot 3$	

$5 \cdot 6$	
$8 \cdot 5$	**: 10**
$100 - 50$	

420. 1) Порівняй множники і добутки. Що в них спільного, а що — відмінного?

$2 \cdot 3 \cdot 4 = 24$

$2 \cdot 4 \cdot 3 = 24$

2) Розглянь, як можна зручно обчислити добуток.

$2 \cdot 6 \cdot 5 = 2 \cdot 5 \cdot 6 = 10 \cdot 6 = 60$

Множити числа можна в будь-якому порядку.

Результат множення від порядку множників не зміниться.

421. Обчисли добутки, скориставшись переставною властивістю множення.

$2 \cdot 8 \cdot 3$ $7 \cdot 4 \cdot 2$ $3 \cdot 9 \cdot 2$ $5 \cdot 5 \cdot 2$ $4 \cdot 6 \cdot 2$

422. Який вираз є розв'язанням задачі?

За 5 однакових новорічних листівок заплатили 30 грн. Скільки коштують 3 такі листівки?

$30 : 3 \cdot 5$ $30 : 5 \cdot 3$ $30 : 5 : 3$

423. Розв'яжи задачі з буквеними даними.

1) У трьох банках уміщується c кг меду. Скільки кілограмів меду вміщується у двох таких банках?

2) У п'яти ящиках уміщується b кг фініків. Скільки потрібно ящиків, щоб розкласти 24 кг фініків?

424. Склади задачу за даними таблиці.

Товар	Маса однієї коробки	Кількість коробок	Загальна маса
Курага	5 кг	8	?
Родзинки	10 кг	5	

425. Запиши три числа, кожне з яких ділиться: і на 2, і на 3; і на 2, і на 5.

426. Порівняй.

40 : 4 і 0 75 – 5 і 70 : 10 10 · 3 і 10 + 3

427. Три однакові автобуси можуть умістити b пасажирів. Скільки пасажирів можуть умістити 5 таких автобусів?

428. 1) Знайди частини числа 20: $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{2}$.

2) Знайди частини числа 40: $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{4}$.

3) Яка із частин у кожному числі найбільша? Чому?

429. Прочитай числа: $\frac{1}{6}$, $\frac{1}{20}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{100}$.

Число виду $\frac{a}{b}$ називається **дробом**.

Число, яке стоїть над рискою дробу, називають **чисельником**.

Число, яке стоїть під рискою дробу, називають **знаменником**.

430. Розглянь малюнок. На скільки рівних частин поділено круг? Скільки частин зафарбовано?

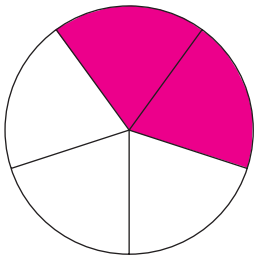

$\frac{2}{5}$ читаємо: дві п’яті.

Число $\frac{2}{5}$ означає, що ціле поділили на 5 рівних частин і взяли 2 такі частини.

У числі $\frac{2}{5}$: 5 — це знаменник, 2 — це чисельник.

431. Прочитай дроби. У кожному з них назви чисельник і знаменник.

$$\frac{7}{50},\ \frac{4}{7},\ \frac{3}{10},\ \frac{20}{100},\ \frac{2}{9},\ \frac{1}{30}.$$

Кажи так: $\frac{7}{50}$ — сім п'ятдесятих, чисельник дробу — сім, знаменник дробу — п'ятдесят.

432. За малюнками поясни, що позначає кожний дріб.

$\frac{3}{4}$

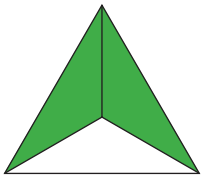

$\frac{2}{3}$

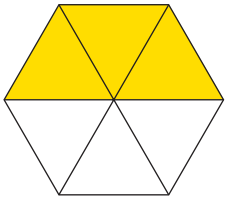

$\frac{3}{6}$

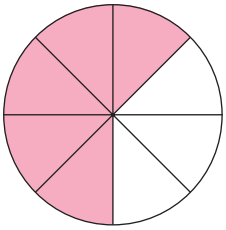

$\frac{5}{8}$

433. Яку частину то́рта поклали на тарілку?

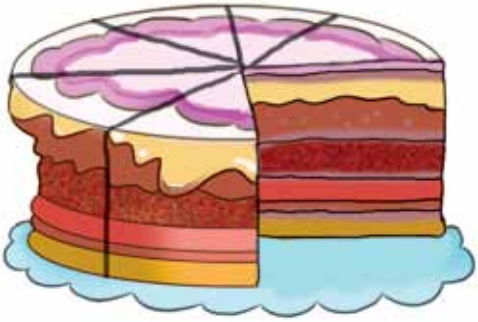

434. Купили 2 цибулини, 5 помідорів, 7 огірків і 4 перчини. Із $\frac{1}{3}$ кількості всіх овочів приготували салат. Скільки овочів залишилося?

435. Які з висловлювань є істинними:

1) число 5 більше, ніж число 7;
2) число 30 більше за число 25 на 5;
3) 10 см більше, ніж 10 м;
4) паперова смужка завдовжки 1 дм — довша, ніж олівець завдовжки 17 см;
5) сума іменованих чисел 30 л і 15 л дорівнює 45 л?

436. Яка частина кожної фігури зафарбована? Запиши дробом.

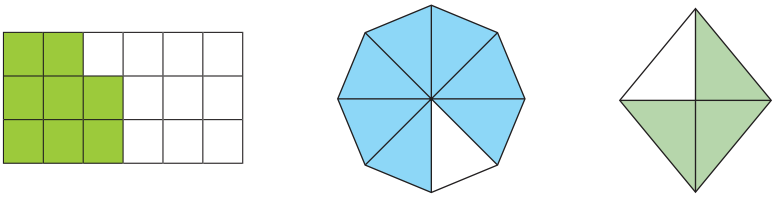

437. У діжці було 40 кг меду. $\frac{1}{4}$ всього меду розклали в харчові контейнери. Скільки кілограмів меду залишилось у діжці?

438. Прочитай дробові числа.

$$\frac{1}{7}, \frac{4}{9}, \frac{3}{100}, \frac{8}{15}, \frac{1}{40}.$$

439. Яка частина кожної фігури зафарбована?

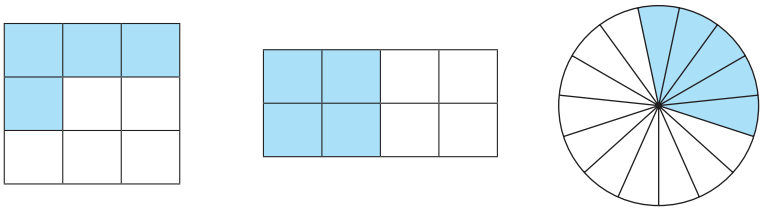

440. Запиши числа: одна дев'ята, дві сьомі, десять дванадцятих, три соті, одна тридцята.

441. Прочитай задачі. Порівняй умову й розв'язання. Прочитай пояснення.

1) У книжці 18 сторінок. Тарас прочитав $\frac{1}{3}$ книжки. Скільки сторінок прочитав Тарас?

18 : 3 = 6 (ст.)

Відповідь: Тарас прочитав 6 сторінок.

Це задача на знаходження частини числа.

2) Тарас прочитав третю частину книжки, що становить 6 сторінок. Скільки сторінок у цій книжці?

6 · 3 = 18 (ст.)

Відповідь: у книжці 18 сторінок.

Це задача на знаходження числа за його частиною.

Міркуй так: Нам відомо, що 6 сторінок — це $\frac{1}{3}$ книжки. Тобто книжка складається із трьох рівних частин, у кожній з яких 6 сторінок. Отже, 6 · 3 = 18.

Щоб знайти число за його частиною, треба значення частини помножити на кількість частин у цілому.

442. Друзі пройшли 10 м, що становить $\frac{1}{8}$ всього шляху. Який шлях треба було подолати друзям?

443. Знайди число, якщо $\frac{1}{2}$ його становить: 7, 1, 10.

444. Ширина прямокутника дорівнює 3 см. Це становить $\frac{1}{2}$ його довжини. Побудуй прямокутник.

445. $45 - 3 \cdot 9$ $\quad 4 \cdot 10 + 5 \cdot 8$ $\quad 2 \cdot 7 \cdot 5$ $\quad 72 : 9 : 4$

$81 : 9 + 9$ $\quad 10 \cdot 2 + 10 : 2$ $\quad 4 \cdot 0 \cdot 5$ $\quad 56 : 7 \cdot 8$

446. Кролик з'їв 2 морквини, що становить $\frac{1}{3}$ всієї моркви. Скільки морквин було в кролика?

447. $48 : 8 : 3$ $\quad 5 \cdot 9 \cdot 2$ $\quad 1 \cdot 10 - 10 : 1$ $\quad 42 : 6 - 42 : 7$

448. Назви $\frac{1}{7}$ кожного числа.

14, 63, 7, 28, 70, 35.

449. Назви число, якщо:

- $\frac{1}{7}$ його дорівнює 9;
- $\frac{1}{10}$ його дорівнює 10;
- $\frac{1}{4}$ його дорівнює 5;
- $\frac{1}{8}$ його дорівнює 3.

450. Визнач ціну кожного товару, якщо на картці зазначено $\frac{1}{3}$ його ціни.

7 грн

10 грн

4 грн

451. Розв'яжи задачу, скориставшись схемою.

У першому бутлі міститься 3 л води. Це становить $\frac{1}{4}$ води, що міститься в другому бутлі. Скільки всього літрів води у двох бутлях?

І б. ———
ІІ б. ——— ——— ——— ——— } ?

452. Марійка прочитала 8 сторінок. Це становить $\frac{1}{5}$ всієї книжки. Скільки сторінок залишилося прочитати Марійці?

453.

56 : 7 – 6	30 : 5 – 5	3 · 2 · 8	70 : 10 · 5
56 : (7 – 6)	63 : 7 + 90	3 · 4 · 3	4 · 10 : 8

454. Пригадай склад числа 8. Запиши число 8 у вигляді суми двох менших чисел (розглянь усі варіанти). Знайди добутки цих доданків. Досліди, який добуток найбільший.

Зразок. 8 = 7 + 1 7 · 1 = 7 8 = 6 + 2 6 · 2 = 12

455. Від стрічки відрізали 3 м, що становить $\frac{1}{10}$ її довжини. Якої довжини була стрічка?

456.

3 + 7 · 10	3 · (22 – 12) : 5
(3 + 7) · 10	48 – 48 : 6 : 8

457. У таблиці зазначена $\frac{1}{5}$ кожного числа. Назви числа.

2	7	1	9	4	10	3	0	3	6

458. Визнач масу кожного товару, якщо на картці зазначено $\frac{1}{3}$ його маси.

459. Кожний із трьох онуків отримав від бабусі по 2 пиріжки. Це становить $\frac{1}{5}$ всіх пиріжків, що спекла бабуся. Скільки пиріжків спекла бабуся?

460. Розв'яжи задачу, скориставшись малюнком.

Мурашка проповзла 6 м, що становить $\frac{1}{5}$ її шляху від гриба до мурашника. Який шлях ще треба подолати мурашці?

461. Побудуй відрізок, $\frac{1}{4}$ якого дорівнює 2 см.

462. Розв'яжи рівняння.

$7 \cdot c = 42$ $\quad$ $42 : x = 7$ $\quad$ $a \cdot 10 = 80$

463. Пригадай склад числа 10. Запиши число 10 у вигляді суми двох менших чисел (розглянь усі варіанти). Знайди добутки цих доданків. Досліди, який добуток найбільший.

464. З $\frac{1}{3}$ грядки зібрали 4 кг моркви. Скільки кілограмів моркви зібрали з усієї грядки?

465. Розв'яжи рівняння.

$78 - m = 49$ $\quad$ $63 + p = 90$ $\quad$ $50 - x = 19$

466. У таблиці зазначена $\frac{1}{3}$ кожного числа. Назви числа.

9	4	1	0	5	10	3	7	2	6

467. Знайди $\frac{1}{10}$ кожного числа.

30, 80, 10, 40, 70, 100, 50.

468. Склади вирази за схемами й обчисли їх значення.

45 – 9
2 · 3 · 8
36 · 1
3 · 8

: 6

9 ·

45 – 36
18 : 6
30 : 5 : 3
20 – 2 · 7

469. Перевір розв'язання рівнянь.

$47 - m = 38$	$c \cdot 8 = 64$	$45 : b = 9$
$m = 47 + 38$	$c = 64 : 8$	$b = 54 : 9$
$m = 85$	$c = 8$	$b = 6$

470. Вибери схему до кожної задачі. Склади вирази й розв'яжи задачі.

1) Дві групи туристів, по 10 осіб у кожній, вирушили в похід. На туристичній базі залишилося ще 30 туристів. Скільки всього туристів було на базі?

2) Ліза купила 4 гумки за ціною 5 грн. До каси вона подала 50 грн. Яку решту має одержати Ліза?

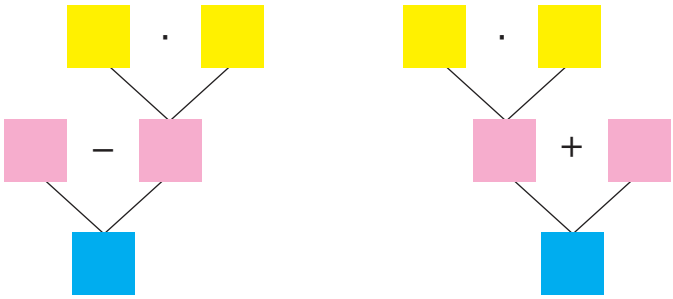

471. Розв'яжи задачу з буквеними даними.
В a контейнерах міститься 5 ц капусти. Скільки центнерів капусти міститься у 8 таких контейнерах?

472. Число 12 запиши у вигляді суми двох менших чисел (розглянь усі варіанти). Знайди добутки цих доданків. Досліди, який добуток найбільший. Який висновок можна зробити?

473. Розв'яжи задачу з буквеними даними, скориставшись коротким записом.
Купили 2 кг яблук, 3 кг мандаринів, а груш — в a разів більше, ніж яблук. Яка маса цієї покупки?

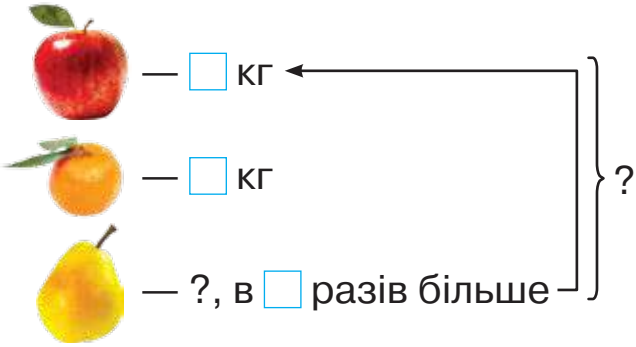

474. Розв'яжи рівняння.
$72 : c = 9$ $56 : x = 7$ $a \cdot 4 = 32$

НУМЕРАЦІЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

475. Розглянь малюнки. Дай відповіді на запитання.

1) Скільки кубиків зображено на кожному малюнку?

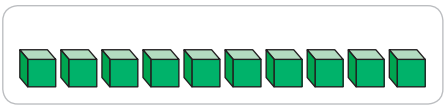

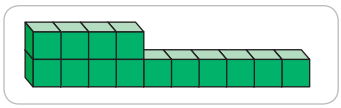

2) Скільки десятків кубиків зображено на кожному малюнку?

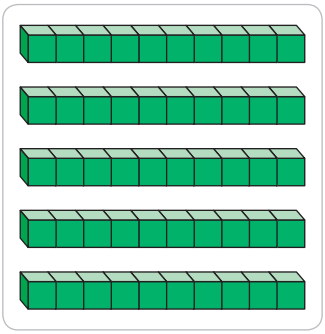

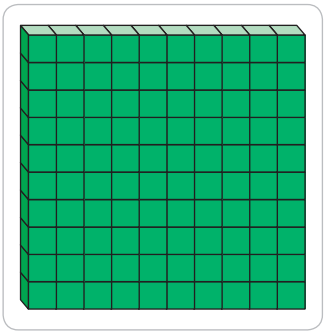

Пригадай! 10 десятків — це 1 сотня.

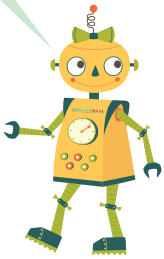

476. Розглянь малюнок. Як утворюється кожне число? Прочитай ці числа.

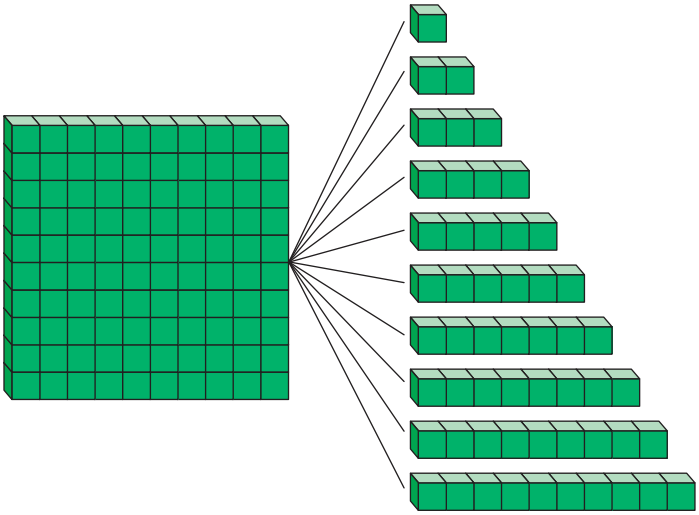

Сто один	101
Сто два	102
Сто три	103
Сто чотири	104
Сто п’ять	105
Сто шість	106
Сто сім	107
Сто вісім	108
Сто дев’ять	109
Сто десять	110

477. Скільки кубиків зображено на кожному малюнку?

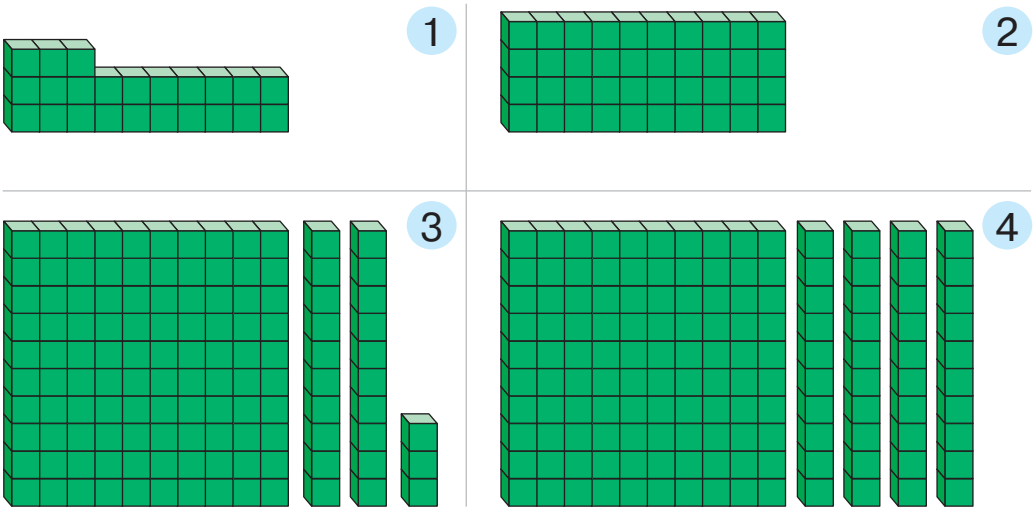

478. Скільки кубиків на малюнку? Поясни, як трицифрове число записане в нумераційній таблиці. Як зображене це число на моделі за допомогою кілець?

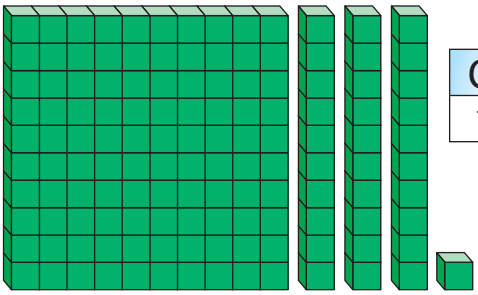

С.	Д.	Од.
1	3	1

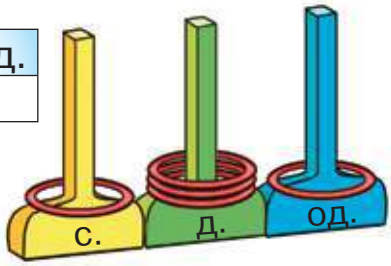

479. Прочитай числа, записані в таблиці. Дай відповіді на запитання.

1) Скільки десятків у числі 45?
2) Скільки сотень у числі 145? Скільки десятків? Скільки одиниць?
3) Як утворене число 173?
4) Як утворене число 189?

С.	Д.	Од.
	4	5
1	4	5
1	7	3
1	8	9

480. Прочитай круглі числа, що розміщені на кожній прямій.

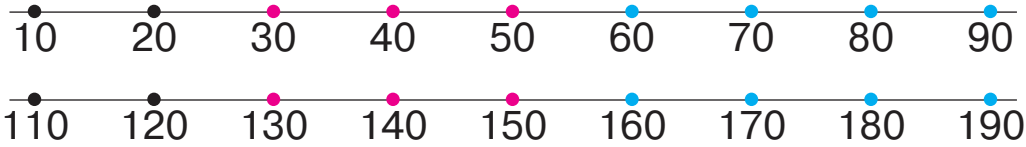

481. За схемами запиши, як утворилося попереднє і наступне числа щодо числа 135, числа 140.

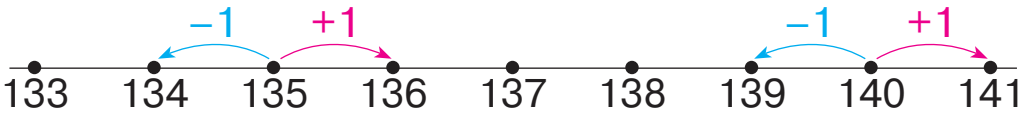

482. Назви попереднє і наступне числа щодо кожного із чисел.

67, 70, 98, 100, 105, 113, 120.

483. 106 + 1 150 – 1 190 + 1 120 – 1
104 – 1 119 + 1 168 – 1 164 + 1

484. 45 : 9 + 52 88 + 24 : 6 · 3 57 – (35 – 20) : 5
100 – 3 · 3 80 – 3 · 7 + 3 57 – 35 – 20 : 5

485. 1) Запиши вираз для розв'язання задачі.
Бабуся зліпила c вареників, а внучка — x вареників. Скільки всього вареників зліпили бабуся і внучка?
2) Знайди значення виразу, якщо $c = 40$, а $x = 25$.

486. 70 – 63 : 7 (70 – 63) : 7 5 · (30 – 20) : 10

487. 1) Запиши вираз для розв'язання задачі.
Іван спіймав m рибин, а Оксана — p рибин. Скільки всього рибин спіймали діти?
2) Знайди значення виразу, якщо $m = 13$, а $p = 9$.

488. 139 + 1 129 – 1 189 + 1 190 – 1
130 – 1 178 + 1 110 – 1 191 + 1
Як дістати число, що йде за числом 179?
Як дістати число, що передує числу 150?

489. Прочитай числа, записані в таблиці. Запиши їх у зошит.

С.	Д.	Од.
1	3	7
1	0	5
1	0	3
1	7	0
1	2	0

490. 1) Яке число зображене на моделі?

Зверни увагу! Якщо в числі одиниці певного розряду відсутні, то в записі числа пишемо 0 у цьому розряді.

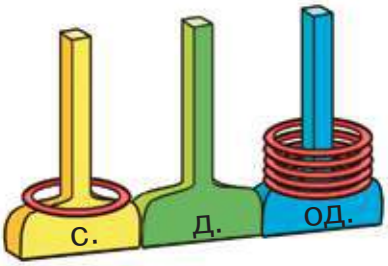

С.	Д.	Од.

2) Скільки в цьому числі сотень? десятків? одиниць?
3) Як записати це число в нумераційну таблицю? Назви числа, які потрібно записати в кожну комірку. Запиши це число в зошит.

491. Накресли в зошиті нумераційну таблицю. Запиши в таблицю числа: *сто п'ятдесят сім, сто сімдесят три, сто двадцять, сто дев'ять.*

492. Розклади на розрядні доданки числа.

178, 151, 199, 140, 108.

Зразок. 178 = 100 + 70 + 8

493. Яке число зображене на кожному малюнку? Запиши за зразком.

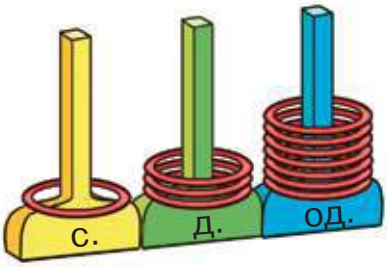

100 + 30 + 7 = 137

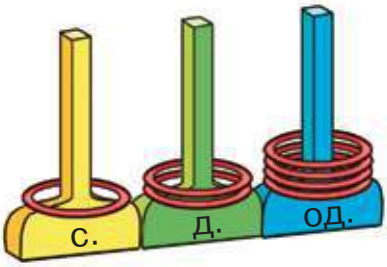

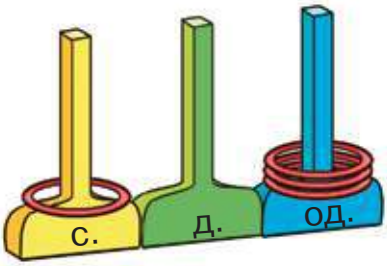

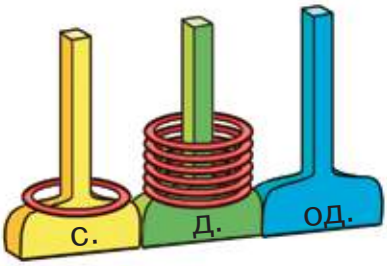

494. Скориставшись числовою прямою, назви:
п'ять чисел, які більші, ніж число 176;
три числа, які менші, ніж число 175.

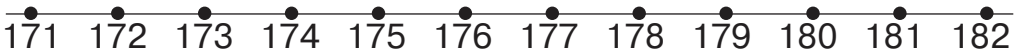

495. Порівняй.

164 і 64 183 і 143 190 і 140 105 і 150

496. 32 : 4 : 4 24 : 3 · 2 40 – 32 : 8 · 5

32 : (4 : 4) 24 : (3 · 2) (40 – 32) : 8 · 5

497. У зоопарку слоненяті дають 5 кг фруктів на день, а дорослому слонові — утричі більше. Скільки всього кілограмів фруктів дають на день дорослому слонові й слоненяті?

498. Майстер за зміну виготовив 12 табуретів, а його учень — утричі менше. Скільки всього табуретів виготовили за зміну майстер і його учень?

499. Розклади на розрядні доданки числа.

194, 163, 108, 130, 110.

500. Яке число зображене на кожному малюнку? Запиши ці числа.

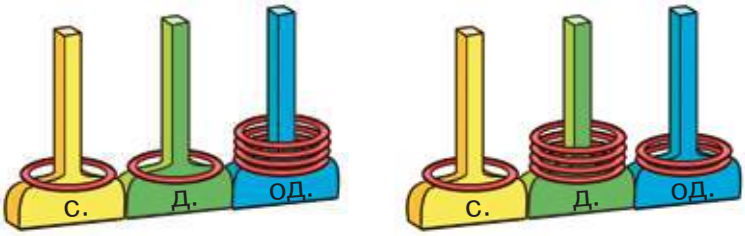

501. За 1 год роботи перший оператор відправляє 30 смс-повідомлень, а другий — 25. Скільки всього повідомлень відправляють за годину два оператори?

502. Порівняй.

10 і 100 20 і 120 3 і 103 56 і 156 99 і 199

503. Розглянь малюнок і поясни, як утворили число 200 (*двісті*).

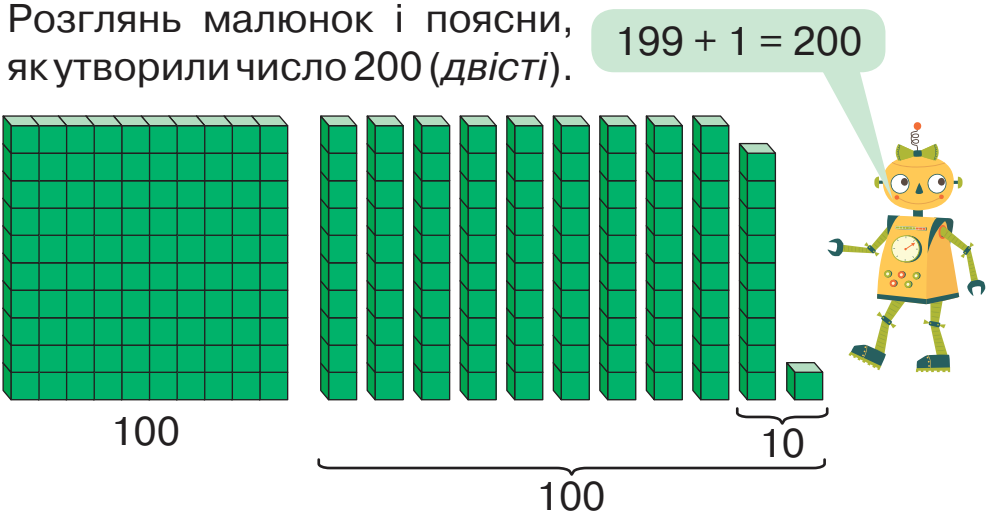

199 + 1 = 100 + (99 +1) = 100 + 100 = 200

504. Назви числа від 198 до 206.

197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207

505. 1) Скільки кубиків на кожному малюнку?

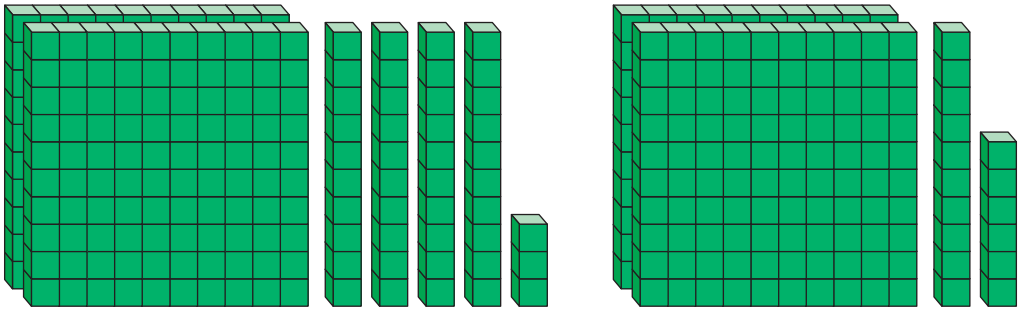

2) Кількість кубиків записали в таблицю розрядів. Прочитай назви розрядів і числа.

Сотні (III розряд)	**Десятки** (II розряд)	**Одиниці** (I розряд)
2	4	3
2	1	6

Запам'ятай! Одиниці називають одиницями першого розряду, десятки — одиницями другого розряду, сотні — одиницями третього розряду.

506. Розклади на розрядні доданки числа.

245, 164, 280, 209, 277, 179.

507. Яке число зображене на кожному малюнку? Запиши ці числа.

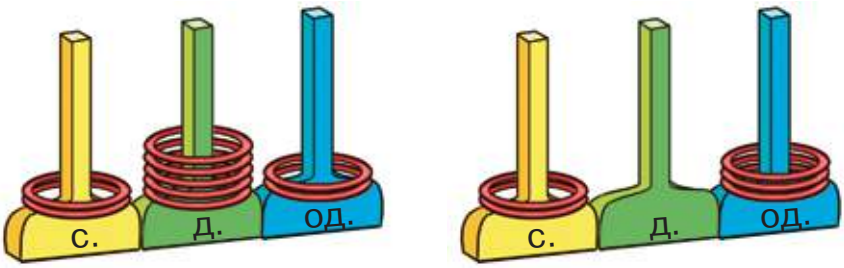

508. $80 - 8 \cdot 4 + 5$ $\quad$ $36 : 6 - 36 : 9$ $\quad$ $2 \cdot 9 \cdot 4$

$80 - 8 \cdot (4 + 5)$ $\quad$ $36 : 6 + 36 : 4$ $\quad$ $3 \cdot 6 : 9$

509. Розв'яжи першу задачу й використай її розв'язок у другій задачі.

1) Карлсон упродовж тижня з'їдає 8 банок варення, а Малюк — у 4 рази менше. Скільки всього банок варення з'їдають за тиждень Малюк і Карслон?

2) На скільки тижнів їм вистачить 20 банок варення?

510. За 3 дні майстриня вишила 12 серветок. Скільки серветок вишиє майстриня за 5 днів?

511. Знайди значення виразу $c + c : 9$, якщо $c = 54$, $c = 81$, $c = 27$.

512. На яких грошових купюрах їх вартість позначена одноцифровим числом? двоцифровим числом? трицифровим числом?

513. Виконай дії з іменованими числами.

10 грн + 20 грн	100 грн – 50 грн
100 грн + 50 грн	50 грн – 20 грн
100 грн + 10 грн	100 грн + 100 грн

514. Розглянь рівності та прочитай числа третього розряду.

1 + 1 = 2	10 + 10 = 20	100 + 100 = 200 *двісті*
2 + 1 = 3	20 + 10 = 30	200 + 100 = 300 *триста*
3 + 1 = 4	30 + 10 = 40	300 + 100 = 400 *чотириста*
4 + 1 = 5	40 + 10 = 50	400 + 100 = 500 *п'ятсот*
5 + 1 = 6	50 + 10 = 60	500 + 100 = 600 *шістсот*
6 + 1 = 7	60 + 10 = 70	600 + 100 = 700 *сімсот*
7 + 1 = 8	70 + 10 = 80	700 + 100 = 800 *вісімсот*
8 + 1 = 9	80 + 10 = 90	800 + 100 = 900 *дев'ятсот*
9 + 1 = 10	90 + 10 = 100	900 + 100 = ***1000 тисяча***

515. 1) Прочитай числа, записані в таблиці. Запиши ці числа в зошит.
2) Що спільного і що відмінного в цих числах?

С.	Д.	Од.
	4	5
2	4	5
3	4	5
4	4	5

516. Виконай завдання, скориставшись числовою прямою.

394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406

1) Назви числа в порядку їх збільшення:
398, 400, 401, 399, 403, 402.

2) Назви числа в порядку їх зменшення:
405, 406, 399, 401, 398.

3) Назви п'ять таких трицифрових чисел, щоб у кожному наступному число одиниць було менше на 2.

4) Назви п’ять чисел, менших від числа 398.
5) Назви п’ять чисел, більших за число 398.
6) Назви числа, у яких немає одиниць розряду десятків.

517. Назви число, у якому:
1 сотня, 7 десятків і 2 одиниці;
4 сотні, 8 десятків і 3 одиниці;
5 сотень, 7 десятків і 2 одиниці;
7 сотень, 8 десятків і 3 одиниці;
8 сотень, 7 десятків і 2 одиниці;
9 сотень, 8 десятків і 3 одиниці.

518.

10 + 5	30 + 7	50 + 1	90 + 9
100 + 5	300 + 7	500 + 1	900 + 9

519. Розв’яжи рівняння.
$56 - x = 49$ $\quad$ $56 : c = 8$ $\quad$ $a \cdot 4 = 28$

520. Одному кролику на день дають 3 морквини, а іншому — 2 морквини. На скільки днів цим кроликам вистачить 30 морквин?

521. Гноми привезли двом ведмедям дві діжечки меду місткістю 5 л і 4 л. На скільки днів їм вистачить цього меду, якщо відомо, що більший ведмідь з’їдає за день 2 л меду, а менший — 1 л?

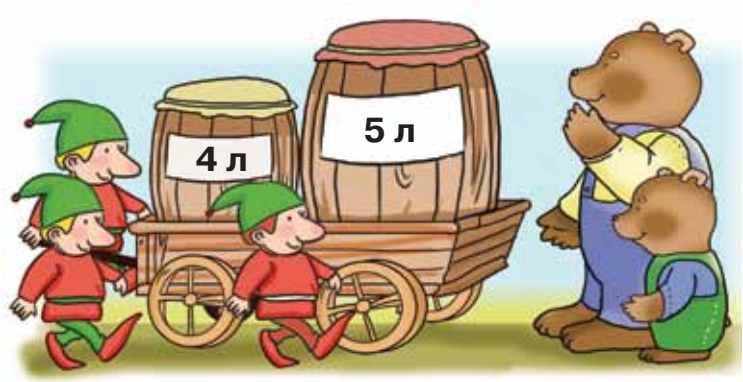

522. Розв'яжи рівняння.

$p : 5 = 7$ $m \cdot 3 = 30$ $48 - x = 45$

523. Микита виготовляє за день 2 годівнички, а Данило — 4. За скільки днів вони виготовлять 12 годівничок, працюючи разом?

524. Назви: найбільше одноцифрове число; найбільше двоцифрове число; найбільше трицифрове число.

525. Запиши будь-яке двоцифрове число й будь-яке трицифрове число. Порівняй ці числа. Обґрунтуй свою відповідь.

Трицифрове число завжди більше, ніж одноцифрове та двоцифрове числа.

526. Запиши числа в порядку зменшення.

700, 205, 350, 790, 301, 120, 999.

527. Запиши цифрами дані про висоту географічних об'єктів України.

1) Найбільше високогірне озеро в Україні — Синевир — розташоване на висоті *дев'ятсот вісімдесят дев'ять метрів.*

2) Найбільш високогірне місто в Україні — Рахів — розташоване на висоті *вісімсот двадцять метрів.*

3) Найвисокогірніший вокзал в Україні збудований на висоті *сімсот дев'яносто метрів.*

4) Санаторій «Ворохта» розташований на висоті *вісімсот п'ятдесят метрів.*

5) Висота гори Шаян у Карпатах дорівнює *чотириста сорок метрів*.

528. 1) Розташуй величини з попереднього завдання в порядку збільшення.
2) Який об'єкт розташований найвище?

529. Назви відомі тобі одиниці вимірювання довжини.

530. Які одиниці довжини зручно використовувати для вимірювання довжини олівця, ширини річки, відстані між містами?

Великі відстані вимірюють у кілометрах.
В одному кілометрі — 1000 метрів.

1 км = 1000 м

531. 1) Прочитай відстані між містами України.

Черкаси — Вінниця	340 км
Одеса — Львів	743 км
Ужгород — Житомир	679 км
Чернівці — Тернопіль	176 км
Чернігів — Херсон	738 км
Хмельницький — Кропивницький	447 км

2) Яка відстань найбільша?

532. Виконай дії з іменованими числами.

12 м + 29 м	32 дм : 8	7 мм · 8	40 мм : 5 мм
5 км + 7 км	10 км : 2	2 км · 10	20 км : 4 км

533. На пасіці накачали 50 л меду. 20 л цього меду перелили в діжечку, а решту — у трилітрові банки. Скільки банок знадобилося?

534. У мотку було 30 м мотузки. Для розбиття клумби використали 20 м цієї мотузки, а решту порізали на 10 однакових шматків для підв'язування квітів. Яка довжина одного шматка?

535. Виконай дії з іменованими числами.

20 см : 5 см	40 см : 4 см	16 кг : 4	80 л : 10
30 км : 6 км	40 км : 10 км	16 ц : 4 ц	80 л : 8 л

536. Запиши цифрами числа від *семисот шести* до *семисот одинадцяти.*

537. Розклади на розрядні доданки числа.
555, 903, 277, 380, 946, 702, 880, 469.

538. Скільки сотень у числі: 200, 430, 605, 900, 208?

539. 1) Пригадай співвідношення між одиницями довжини. Запиши, заповнивши пропуски.

1 м = ☐ см	1 см = ☐ мм
1дм = ☐ см	1 м = ☐ дм
1 дм = ☐ мм	1 км = ☐ м

2) Скільки міліметрів міститься в 1 м?
1 м = 10 дм = 100 см = ☐ мм

540. Запиши в сантиметрах кожну довжину.

20 дм = ☐ см	40 мм = ☐ см	4 м = ☐ см
3 дм 6 см = ☐ см	100 мм = ☐ см	7 м = ☐ см

541. Запиши в сантиметрах кожну довжину.

5 м 30 см	1 м 25 см	3 м 5 см	2 м 20 см
6 м 18 см	9 м 32 см	8 м 50 см	2 м 02 см

Міркуй так: 5 м 30 см. В 1 м — 100 см, 5 м — це 500 см, 5 м і 30 см — це 500 см і 30 см, або 530 см.

Візьми до уваги! 2 м 2 см можна записати так: 2 м 02 см.

542. Запиши в метрах і сантиметрах кожну довжину.
570 см, 135 см, 950 см, 225 см, 311 см, 205 см, 408 см.
Міркуй так: 570 см. В 1 м — 100 см. Отже, відстань 570 см містить стільки метрів, скільки сотень у числі 570, тобто 5. 570 см = 5 м 70 см.

543. Прочитай умову. Сформулюй до неї два запитання. Розв'яжи задачу.
Макар поїхав з татом із Києва до Ржищева через Кагарлик. Перед поїздкою Макар розглянув карту доріг і дізнався, що відстань від Києва до Кагарлика становить 78 км і від Кагарлика до Ржищева — 22 км.

544. Наступного дня Макар поїхав з татом із Ржищева в Миронівку через Канів. За картою доріг вони визначили, що відстань від Ржищева до Канева становить 47 км, а від Канева до Миронівки — 43 км.
Які запитання можна поставити?

545. 1) Запиши в зошит відстані: Київ — Кагарлик; Кагарлик — Ржищів; Ржищів — Канів; Канів — Миронівка.
2) Запиши відстань між Миронівкою і Богуславом, що становить 19 км.
3) Запиши відстані між містами в порядку зменшення.

546. У лижному марафоні перші 40 км треба було бігти лісом, а решту 10 км — по рівній місцевості. Через кожні 5 км дистанції розміщувалися пункти харчування. Яку найбільшу кількість разів можна було перекусити, враховуючи пункт на фініші?

547. Запиши в метрах і сантиметрах кожну довжину. 515 см, 237 см, 770 см, 333 см, 905 см, 305 см, 707 см.

548. Які одиниці маси зручніше використовувати для зважування: одного яблука; ящика яблук; вантажівки яблук?

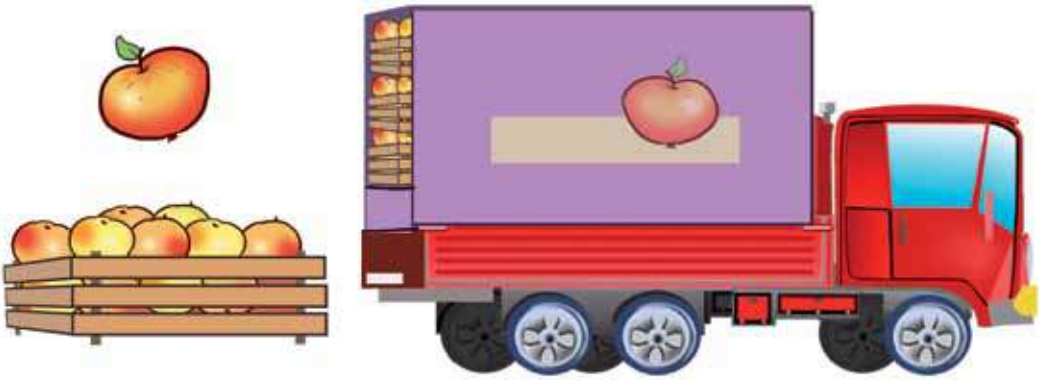

Масу невеликих предметів зважують у грамах.
Масу великих предметів зважують у тоннах.

1 кг = 1000 г
1 т = 1000 кг
1 т = 10 ц

Запам'ятай співвідношення!

549. Прочитай дані про масу тварин.
1) Найважча тварина на Землі — синій кит. Його маса становить понад 150 т.
2) Найважча тварина на Землі, що мешкає на суходолі, — африканський слон. Його маса може сягати восьми тонн.
3) Найменша пташка на Землі — колібрі-бджілка. Її маса становить близько двох грамів.
4) Найбільший птах на Землі — страус. Його маса — 1 ц 50 кг.

550. Маса білого носорога становить 4 т, а маса чорного — удвічі менша. Яка маса чорного носорога?

551. Запиши в кілограмах кожну масу.
2 ц 7 кг, 3 ц, 7 ц 40 кг, 9 ц, 5 ц 45 кг, 4 ц 44 кг.
Зразок. 2 ц 7 кг = 207 кг

552. Запиши в центнерах і кілограмах кожну масу.
450 кг, 305 кг, 137 кг, 955 кг, 107 кг, 520 кг, 301 кг.
Зразок. 450 кг = 4 ц 50 кг

553. Виконай дії з іменованими числами.

5 кг · 7	48 кг : 8	50 г + 50 г	60 г : 10 г
5 т · 5	40 т : 5	40 т + 35 т	20 т : 5 т

554. Маса шкаралупи курячого яйця — 6 г. Це становить десяту частину маси всього яйця. Яка маса курячого яйця?

555. Із поля в овочесховище потрібно перевезти 18 т овочів. Вантажівка перевозить за один рейс 3 т овочів. Скільки рейсів потрібно зробити вантажівці, щоб перевезти всі овочі?

556. Запиши в кілограмах кожну масу.
1 ц, 2 ц 56 кг, 6 ц 5 кг, 9 ц, 3 ц 3 кг, 8 ц 88 кг.

557. Одна вантажівка зможе перевезти 3 т багажу, а інша — 7 т. За скільки разів ці вантажівки перевезуть 30 т багажу, якщо будуть перевозити разом?

558. Назви по порядку числа від 895 до 905.

559. Полічи сотнями від трьохсот до тисячі.

560. Розклади на розрядні доданки числа.
789, 346, 503, 270, 444, 901.

561. Запиши суму розрядних доданків як одне число.

100 + 30 + 9	900 + 40	200 + 5	400 + 60 + 2
500 + 80 + 3	300 + 30	800 + 1	700 + 70 + 7

562. На картках, що стоять у ящиках, записані розрядні числа — сотні, десятки, одиниці.

Назви колір карток, на яких записані: а) сотні; б) десятки; в) одиниці.

Кожна дитина взяла три будь-які картки. Розглянь малюнки й визнач, яке число утворилось у кожного. Запиши ці числа.

9 с. | 5 д. | 7 од.

Оля

6 с. | 8 д. | 1 д.

Тимофій

3 с. | 2 с. | 4 с.

Марина

6 од. | 8 од. | 1 с.

Олесь

5 д. | 5 с. | 5 од.

Назар

4 од. | 7 д. | 3 д.

Настя

563. Знайди значення кожної суми.

50 грн + 50 грн	100 грн + 100 грн + 100 грн
100 грн + 50 грн	10 грн + 20 грн + 5 грн
100 грн – 50 грн	100 грн + 10 грн + 5 грн
200 грн – 100 грн	200 грн + 10 грн + 2 грн

564. Виконай дії з іменованими числами.

100 грн – 20 грн	50 т : 10
200 грн – 100 грн – 40 грн	100 л + 40 л
50 грн : 5 + 35 грн	100 г : 10 г

565. Перевір розв’язання рівняння.

$32 : m = 8$	$45 : k = 5$	$100 - n = 72$
$m = 32 : 8$	$k = 45 : 5$	$n = 100 - 72$
$m = 4$	$k = 8$	$n = 28$

566. Довжина поля, що має форму прямокутника, становить 6 км, а його ширина — удвічі менша. Обчисли периметр цього поля.

567. Для виготовлення однієї порції персикового десерту потрібно використати 10 г ванільного цукру. На скільки порцій десерту вистачить 100 г цукру?

568. На складі зберігається 32 ц гречаної крупи. Щодня в магазин відвантажують 4 ц крупи. За скільки днів зі складу відвантажать усю крупу?

569. Розв'яжи рівняння.

$78 - c = 59$ $\quad$ $42 : x = 7$ $\quad$ $9 \cdot a = 72$

570. Запиши число, у якому:

4 с., 7 д. і 2 од. $\quad$ 6 с. і 2 д. $\quad$ 3 с. і 8 од.

9 с., 3 д. і 8 од. $\quad$ 9 с. і 4 д. $\quad$ 7 с. і 5 од.

571. Назви числа від 897 до 905.

895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906

572. Запиши всі числа, що розміщені між числами 457 і 462.

573. $100 + 30 + 1$ $\quad$ $40 + 3$ $\quad$ $80 + 1$ $\quad$ $600 + 30$

$500 + 20 + 7$ $\quad$ $400 + 3$ $\quad$ $800 + 1$ $\quad$ $600 + 3$

574. $70 - 35 : 5$ $\quad$ $48 : 8 - 5$ $\quad$ $5 \cdot (15 : 5)$ $\quad$ $64 + 9 \cdot 4$

575. Розглянь малюнок із № 562 на с. 100. Який колір картки позначає розряд сотень? розряд десятків? розряд одиниць?

Кожна дитина взяла три будь-які картки. Розглянь малюнки й визнач, яке число утворилось у кожного? Запиши ці числа.

Ілона

3 с.	7 од.	5 од.

Вікторія

5 с.	7 д.	9 од.

Тарас

7 д.	3 с.	1 д.

Павло

8 д.	2 од.	3 од.

Яна

3 с.	4 с.	1 с.

Андрій

5 од.	4 с.	2 д.

576. Перший робітник виготовляє 12 деталей за 3 год, а другий — за 4 год. Хто з них виготовляє більше деталей за 1 год? На скільки деталей більше?

577. Один робітник виготовляє за 1 год 8 деталей, а інший — на 3 деталі більше. Скільки деталей виготовляють два робітники за 1 год, працюючи разом?

578. За 1 год тато пофарбував 10 м паркану, а син — на 5 м менше. Скільки метрів паркану вони пофарбують за 1 год, якщо працюватимуть разом?

579. $500 + 20 + 7$ $\quad 3 \cdot 10 - 5 \cdot 5$ $\quad 18 : 9 + 18 : 2$

$100 + 60 + 3$ $\quad 40 : 10 + 10$ $\quad 13 + 8 \cdot 8$

580. Лічи десятками від 10 до 100; лічи сотнями від 100 до 1000.

581. Запиши як одне число кожну суму.

500 + 30 + 7	700 + 7	500 + 80
900 + 90 + 9	700 + 70	500 + 8

582. Розглянь записи й поясни, як знаходили суму і різницю.

300 + 400 = 700	800 – 500 = 300
3 с. + 4 с. = 7 с.	8 с. – 5 с. = 3 с.

583. Обчисли з поясненням.

400 + 200	900 – 400	300 + 600 – 200
700 + 100	500 – 400	500 + 500 – 300

584.

300 + 100 + 7	500 – 200 + 50	449 + 1
200 + 200 + 50	50 – 10 + 600	380 – 1

585. Прочитай масу кожної тварини. Дай відповіді на запитання.

600 кг

200 кг

400 кг

1) На скільки кілограмів поні легший, ніж кінь?
2) На скільки кілограмів кінь важчий, ніж зебра?
3) Яка маса коня і поні разом?
4) Яка маса коня і зебри разом?

Постав ще два запитання за цим малюнком.

586. Прочитай задачу та розглянь схему до неї. Що знаходимо в першій дії? А що — у другій?

Одна вишивальниця вишиває 3 серветки за день, а інша — 2. За скільки днів вони вишиють 20 серветок, якщо працюватимуть разом?

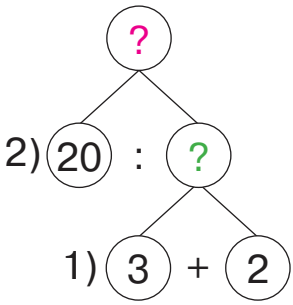

587. Розв'яжи задачу, скориставшись схемою.

Тесляр за 1 год виготовляє 3 дерев'яні ложки, а його учень — 1 ложку. Скільки ложок вони виготовлять за 3 год, якщо працюватимуть разом?

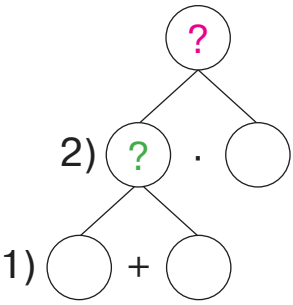

588. 37 – 7 + 300 700 + (45 – 38) 100 + (78 – 8)

589. Одна друкарка за 1 год друкує 5 сторінок тексту, а інша — 4 сторінки. Скільки сторінок вони надрукують за 4 год, якщо працюватимуть разом?

590. 1) Прочитай пояснення про такі одиниці часу: рік, місяць, тиждень і доба.

Одиниці вимірювання часу пов'язані з рухом Землі навколо своєї осі та навколо Сонця.

Земля обертається навколо Сонця за 1 рік.
У році буває 365 днів або 366 днів (високосний рік).
Рік поділено на 12 місяців.

2) Розглянь місяці на схемі року. Виконай завдання. Дай відповіді на запитання.

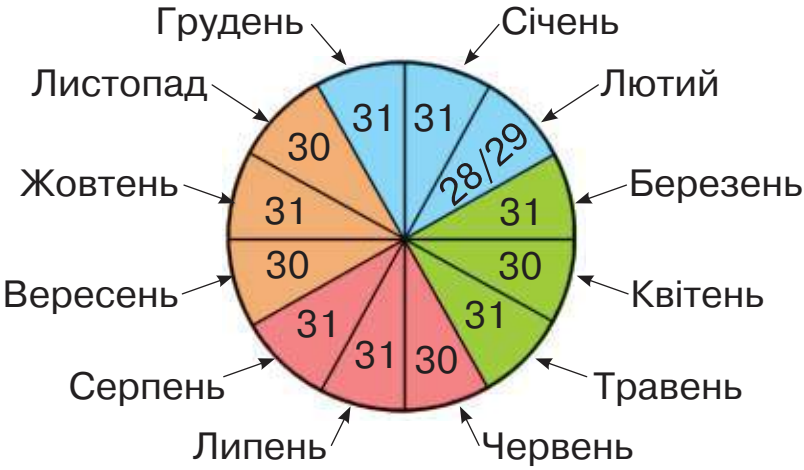

- Назви всі місяці підряд.
- Назви всі літні місяці.
- Назви всі місяці, у яких 30 днів.

Третину місяця називають декадою.

- Скільки днів у декаді квітня?
- Скільки днів у лютому цього року?
- Скільки днів було в лютому минулого року?
- Через скільки років настає високосний рік?

Земля обертається навколо своєї осі за одну добу.
Добу поділено на 24 рівні частини.

$\frac{1}{24}$ доби — це 1 год.

1 доба = 24 год.

7 діб утворюють тиждень.

- Скільки діб у чотирьох тижнях?
- Скільки тижнів у лютому?
- Скільки тижнів у травні?

Для визначення дня тижня, обчислення тривалості події користуються календарем — довідником, у якому зазначено послідовний перелік днів, тижнів, місяців даного року. У календарі також зазначають вихідні дні, свята й інші відомості.

591. Розглянь календар зимових місяців. Дай відповіді на запитання, скориставшись календарем.

2020 рік

Грудень

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
49		1	2	3	4	5	6
50	7	8	9	10	11	12	13
51	14	15	16	17	18	19	20
52	21	22	23	24	25	26	27
53	28	29	30	31			

2021 рік

Січень

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
01					1	2	3
01	4	5	6	7	8	9	10
02	11	12	13	14	15	16	17
03	18	19	20	21	22	23	24
04	25	26	27	28	29	30	31

Лютий

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
05	1	2	3	4	5	6	7
06	8	9	10	11	12	13	14
07	15	16	17	18	19	20	21
08	22	23	24	25	26	27	28

1) У який день тижня розпочалася зима?
2) День зимового сонцестояння припадає на 21 грудня. Який це день тижня?
3) У який день тижня настане Новий рік?
4) Група лижників прибула на гірськолижну базу 30 грудня і вибула 3 січня. Скільки днів лижники перебували на базі?
5) Зимові канікули у школярів розпочнуться 28 грудня і триватимуть до 10 січня. Скільки днів триватимуть зимові канікули?

592. У відривному календарі вказують час сходу і заходу Сонця, тривалість дня. Розглянь листок календаря і дай відповіді на запитання.

- Яка дата вказана на цьому листку?
- Як позначено Сонце?
- Коли зійде Сонце в цей день?
- Коли Сонце зайде?
- Яка тривалість дня?

593. За календарем дізналися, що 22 грудня Сонце зійде о 7 год 56 хв і день триватиме 8 год.
О котрій годині зайде Сонце?
Такі задачі розв'язуємо дією додавання:
7 год 56 хв + 8 год = 15 год 56 хв

Це задача на обчислення часу закінчення події.

594. Хлопці почали грати в шахи о 12 год 30 хв і грали 1 год. О котрій годині закінчилася гра?

595. Ганнуся почала грати на піаніно о 13 год 30 хв і займалася 20 хв. Коли Ганнуся закінчила гру на піаніно?

596. Пральну машину ввімкнули о 18 год. Процес прання тривав 1 год 30 хв. О котрій годині пральна машина вимкнулася?

597. Знайди значення виразу $c + 30 + 7$, якщо $c = 100$, $c = 600$, $c = 300$.

598. Порівняй:

1 доба і 36 год 8 год і $\frac{1}{3}$ доби $\frac{1}{10}$ год і 5 хв

599. 1) Чим різняться годинники?
2) Назви час, який показує кожний годинник.

Стрілка червоного кольору показує секунди.

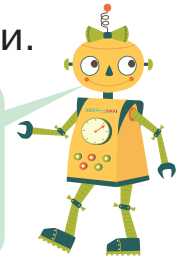

Секунда — одиниця часу, що становить $\frac{1}{60}$ хв.

1 хв = 60 с

Секундна стрілка робить повний оберт на циферблаті за 1 хв.
Секунди на циферблаті позначаються так само, як і хвилини.

600. Обчисли: $\frac{1}{6}$ доби, $\frac{1}{6}$ год, $\frac{1}{6}$ хв.

601. Виконай дії з іменованими числами.

48 год : 8	2 хв · 7	15 с : 3 с	18 год + 7 год
40 хв : 5	5 с · 10	30 хв : 10	50 с – 15 с

602. У забігу на 100 м Іван став переможцем із результатом 14 с. У Максима результат на 2 с гірший, ніж у переможця. За який час Максим подолав цю дистанцію?

603. Інструментальна композиція тривала 3 хв 35 с, а пісня — на 2 хв довше. Яка тривалість пісні?

604. Розв'яжи рівняння.

$72 : b = 9$ $\quad$ $y \cdot 8 = 64$ $\quad$ $k : 7 = 5$

605. З міста до села о півдні виїхав автомобіль і був у дорозі 2 год 40 хв. О котрій годині автомобіль прибув у село?

606. 25 хв : 5 49 с : 7 4 год · 5 4 хв 45 с – 1 хв 15 с

607. 1) Прочитай числа.

309, 520, 450, 370, 560,
495, 583, 340, 415, 390, 545.

2) У перший рядок запиши числа, що розміщені між числами 300 і 400, у другий — числа, що розміщені між числами 400 і 500, у третій — числа, що розміщені між числами 500 і 600. Допиши в кожному рядку ще три числа, що відповідають цим умовам.

608. Між якими розрядними числами розміщене кожне число. Запиши за зразком.

325, 781, 421, 893, 502, 745.

Зразок. 300 < 325 < 400

609. Розглянь малюнок. Опиши ситуацію. До кого з подорожніх ближче розташована пташка?

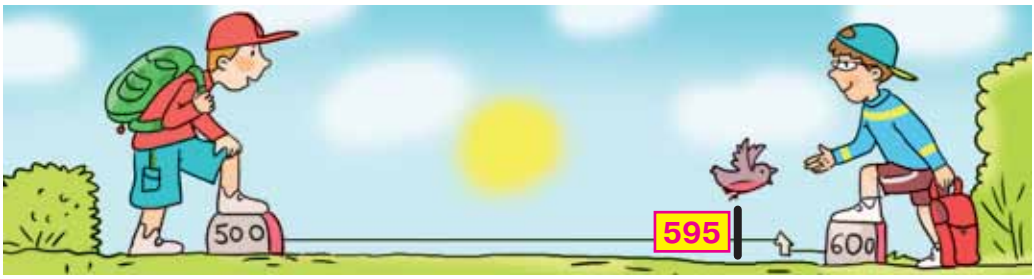

Чи можна стверджувати, що число 595 розміщене ближче до числа 600, ніж до числа 500?

610. Назви найближче кругле число до числа: 8, 96, 395, 198.

Зверни увагу! Округлювати можна до круглих чисел будь-якого розряду — десятків, сотень, тисяч.

Наприклад, якщо округлити 488 до десятків, буде 490; якщо округлити до сотень, буде 500. При округленні до десятків користуються таким правилом.

Якщо число одиниць дорівнює 1, 2, 3 або 4, то число десятків не змінюємо.

Якщо число одиниць дорівнює 5, 6, 7, 8 або 9, то число десятків збільшуємо на 1.

611. Округли до десятків кожне число.

67, 89, 157, 658, 366.

612. Правило округлення числа до сотень схоже на правило округлення до десятків. Сформулюй правило самостійно. Округли кожне число до сотень.

190, 880, 679, 899, 451.

613.

600 + 300 – 100	400 + 200 + 50	67 – 5 · 9
1000 – 500 – 300	800 – 600 + 9	27 + 7 · 7

614.

600 + 7	300 + 20	658 – 8	450 + 8
607 – 7	320 – 20	732 – 30	458 – 8

615. Художниця за 1 год розмальовує 7 ялинкових іграшок, а її учениця — на 4 іграшки менше. За скільки годин вони розмалюють 50 ялинкових іграшок, якщо працюватимуть разом?

616. Тарас за 1 год прополов у теплиці 6 рядків полуниці, а Мар'яна — 4 рядки. За скільки годин вони прополють 30 рядків полуниці, якщо працюватимуть разом?

617. 578 – 8 457 – 7 – 50
5 · (406 – 400) 3 · (108 – 100) : 6

618. Збільш на 1 кожне число в таблиці.

99	145	109	299	407	89	589

619. Між якими розрядними числами міститься кожне число? Запиши за допомогою нерівності.

675, 943, 125, 376, 209, 411, 505.

620. Округли до сотень кожне число.

378, 487, 189, 538, 690, 370, 809.

621.

349 – 9 – 40	3 + 300	(420 – 400) : 4
670 – 70 + 5	30 + 900	7 · (810 – 800)
581 – 80 – 1	99 + 100	(550 – 500) : 5

622. Виконай дії з іменованими числами.

20 хв + 25 хв	45 хв – 17 хв	45 хв + 15 хв
9 хв + 17 хв	30 хв + 30 хв	1 год – 15 хв
22 с + 28 с	60 с – 15 с	1 хв – 30 с

623. 1) Пасажир поспішає на потяг до Запоріжжя. Скільки хвилин залишилося до відправлення потяга?

2) Визнач за табло, коли прибуває потяг із Дніпра. О котрій годині потяг виїхав із Дніпра, якщо відомо, що на дорогу він витрачає 9 год 10 хв?
Такі задачі розв'язуємо дією віднімання.
20 год 16 хв – 9 год 10 хв = 11 год 6 хв

Це задача на обчислення часу початку події.

624. Трамвай перебував на маршруті 6 год і повернувся в парк о 13 год. О котрій годині трамвай вийшов на маршрут?

625. О котрій годині почалися заняття в секції карате, якщо вони тривали 45 хв і закінчились о 17 год 45 хв?

626. Вистава тривала 3 год і закінчилась о 22 год. О котрій годині почалася вистава?

627. 12 год + 10 год
45 хв + 35 хв
75 хв – 50 хв
35 с + 25 с
9 год 40 хв – 3 год
12 год 30 хв – 20 хв

628. Утвори числа за схемами й запиши їх.

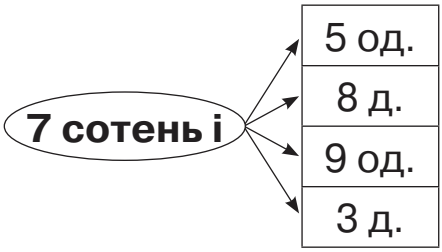

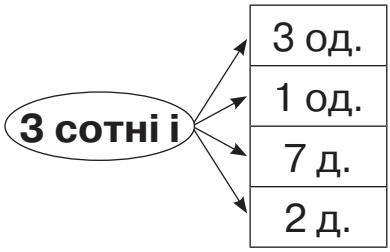

629. Порівняй.

5 д. і 5 с. 7 с. 3 д. і 7 с. 3 од.
4 с. 3 од. і 3 с. 4 од. 2 с. 9 д. і 2 с. 1 од.

630. 1) Прочитай записи.

$c + 56$ $400 + 40 = 440$
$48 + 2 = 50$ $a : 3 = 9$
$45 > 34$ $70 < 100 - 15$
$3 \cdot (c - 5)$ $45 > 5 \cdot a$

2) Запиши в перший рядок вирази, у другий — рівності, у третій — нерівності.

631. Які числа розміщені між числами 676 і 680?
Це запитання можна сформулювати по-іншому: які числа є розв'язками нерівності $676 < x < 680$?

Нам відомо, що між цими числами розміщені три числа 677, 678, 679. Вони й будуть розв'язками нерівності. Запишемо відповідь:
$x_1 = 677$, $x_2 = 678$, $x_3 = 679$.

632. Запиши всі розв'язки нерівності: $5 < c < 12$; $x < 4$.

633. $78 + 7 \cdot 3$ $200 + 3 \cdot 10$ $24 : (2 \cdot 3)$
$90 - 9 \cdot 5$ $800 + (78 + 12)$ $3 \cdot 5 \cdot 2$

634. Потяг вийшов зі станції відправлення о 14 год і прибув на кінцеву станцію о 21 год 30 хв. Скільки часу потяг був у дорозі?

635. Футбольний матч тривав 1 год 49 хв і закінчився о 20 год 49 хв. О котрій годині почався футбольний матч?

636. Дівчатка 40 хв каталися на роликах і розійшлися по домівках о 15 год 50 хв. О котрій годині вони почали кататися на роликах?

637. $500 + 5 \cdot 10$ $\quad 859 - 3 \cdot 3$ $\quad 2 \cdot 7 \cdot 4$ $\quad 3 \cdot 9 \cdot 3$

638. 1) Збільш на 700 кожне число в таблиці.

40	7	80	99	13	50

2) Запиши відповіді в порядку збільшення.

639. Розв'яжи рівняння.

$56 - c = 39$ $\quad b - 56 = 39$ $\quad d + 39 = 56$

640. Запиши всі розв'язки нерівності $d < 6$.

641. За 1 год один токар виготовляє 3 деталі, а інший — удвічі більше. Скільки годин їм знадобиться, щоб удвох виготовити 54 деталі?

642. За зміну одна бригада монтерів прокладає 1 км кабелю, а інша — удвічі більше. Скільки кілометрів кабелю прокладуть дві бригади за робочий тиждень (5 днів), якщо працюватимуть разом?

643. Виконай дії з іменованими числами.

40 км : 5 $\quad$ 36 м : 4 м $\quad$ 60 хв : 10

40 грн : 8 $\quad$ 36 дм : 9 дм $\quad$ 8 год : 4

644. Знайди периметр квадрата зі стороною 8 мм.

645. Для прикрашання класної кімнати до Нового року дівчатка виготовляли паперові ліхтарики. За 1 год Ліда виготовляє 6 паперових ліхтариків, а Іванка — 4 ліхтарики. За скільки годин дівчатка виготовлять 30 ліхтариків, якщо працюватимуть разом?

646. Розв'яжи рівняння.

$42 : a = 7$ $\quad$ $c : 1 = 10$ $\quad$ $20 \cdot x = 0$

647. Запиши цифрами числа від числа *вісімсот дев'яносто п'ять* до числа *дев'ятсот сім.*

648. Перевір розв'язання рівнянь.

$c : 6 = 8$	$67 - k = 30$	$9 \cdot x = 72$
$c = 8 \cdot 6$	$k = 67 + 30$	$x = 72 : 9$
$c = 48$	$k = 97$	$x = 8$

649. Знайди значення виразу $c \cdot (c : 2)$, якщо $c = 4$, $c = 8$, $c = 2$, $c = 10$.

650. Назви предмети, які мають форму кола.

651. Скільки кіл зображено на кожному малюнку?

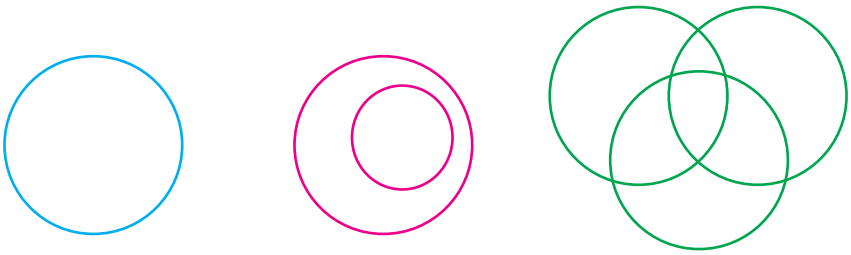

652. За допомогою яких предметів малюють коло? Які ще предмети можна використати для цього?

653. Розглянь малюнок і прочитай пояснення.

Щоб накреслити коло, використовують спеціальний інструмент — **ци́ркуль**. Він складається із двох ніжок, з яких одна — нерухома, а інша — рухома.

Нерухому ніжку (з голкою) ставлять у точку, яку називають **центром кола**.

Рухому ніжку рухають, і її кінець креслить коло.

Коло креслять у напрямку руху годинникової стрілки.

654. Зафіксуй відстань завдовжки 2 см між ніжками циркуля.

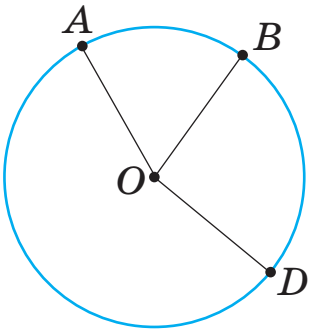

Познач у зошиті центр кола буквою O.

Накресли коло.

Постав на колі три довільні точки й познач їх буквами A, B, D.

За допомогою лінійки з'єднай ці точки із центром кола. Виміряй і запиши довжину кожного відрізка.

Який висновок можна зробити?

Відрізок, який з'єднує будь-яку точку кола із його центром, називають **ра́діусом кола**.

Радіусом називають і довжину цього відрізка.

655. Накресли коло з радіусом 3 см.

656. Розв'яжи рівняння.

$12 : a = 1$ $\quad$ $49 : c = 7$ $\quad$ $36 : b = 6$

657. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Суму чисел 100 і 300 збільшити на 40.
- Різницю чисел 57 і 7 збільшити на 100.
- Різницю чисел 507 і 500 збільшити втричі.
- Суму чисел 200 і 300 зменшити на 100.
- Різницю чисел 250 і 200 зменшити в 10 разів.

658. Запиши вирази й обчисли їх значення.

- Суму чисел 500 і 300 зменшити на їх різницю.
- Добуток чисел 8 і 4 зменшити на їх частку.
- Частка суми чисел 17 і 15 та числа 8.

659. Знайди значення виразу $100 - a \cdot b$, якщо $a = 7$, $b = 5$; якщо $a = 9$, $b = 6$; якщо $a = 10$, $b = 1$.

660. Порівняй.

$400 + 1$ і $400 + 10$ $\quad$ $700 + 6$ і $70 + 6$

$543 - 3$ і $543 - 40$ $\quad$ $435 + 5$ і $435 + 50$

661. $56 : 8 \cdot 5$ $\quad$ $48 - 48 : 6$ $\quad$ $30 + 15 : 5$

$4 \cdot 6 : 8$ $\quad$ $(48 - 48) : 6$ $\quad$ $(30 + 15) : 5$

662. На пошиття трьох костюмів витрачають 9 м тканини. Скільки таких костюмів можна пошити із 30 м тканини?

663. Майстриня-кондитерка за 8 год роботи прикрасила 72 торти, а її учениця за 4 год — 24 торти. Хто з них прикрасив більше тортів за 1 год? На скільки тортів більше?

664. Скільки часу пройшло від початку доби, якщо зараз: 2 год ночі; 5 год дня; 7 год вечора? Запиши відповіді.

665. Накресли коло із центром у точці O й радіусом 2 см.

666. $500 + 6 \cdot 5$ $\quad$ $800 + (56 + 44)$ $\quad$ $100 - 80 + 900$

667. На пошиття двох комбінезонів для собак витрачають 18 дм тканини. Скільки дециметрів тканини потрібно на пошиття п'яти таких комбінезонів?

668. За допомогою циркуля намалюй сніговика й неваляйку.

669. Накресли за допомогою циркуля кілька однакових кіл, як показано на малюнку. Утвори із цього малюнка гусеницю. Зафарбуй гусеницю зеленим кольором.

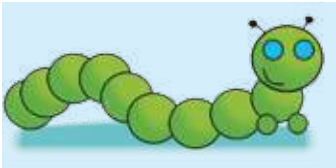

670. Побудуй у колі трикутник із прямим кутом, скориставшись зразком.

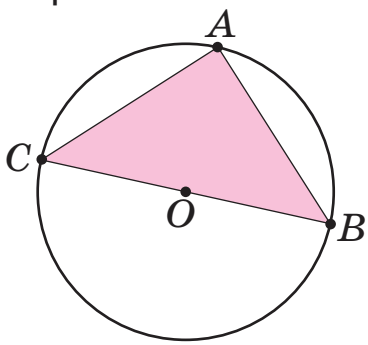

671. Побудуй за допомогою циркуля ромб, скориставшись зразком.

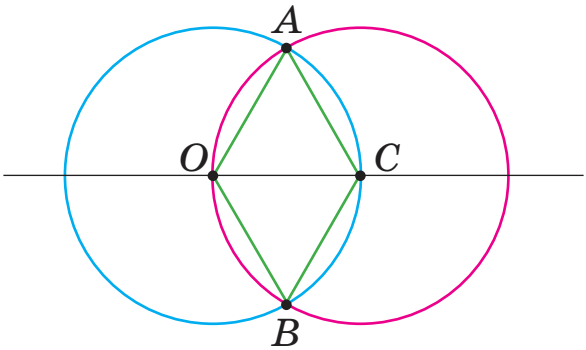

672. Намалюй за допомогою циркуля квітки, скориставшись зразком. Розфарбуй пелюстки.

1) За центр кола візьми середину сторони квадрата.

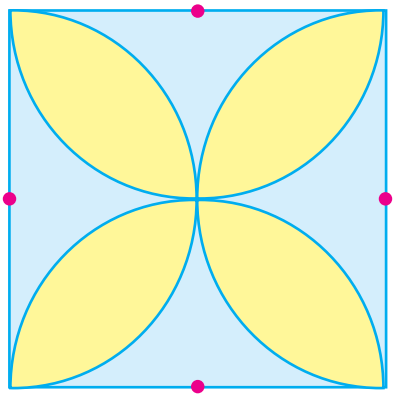

2) За центр кола візьми вершину квадрата.

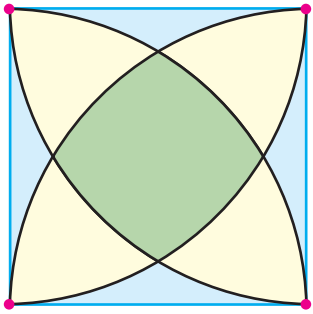

3) За центр кола візьми точку перетину кола й півкола.

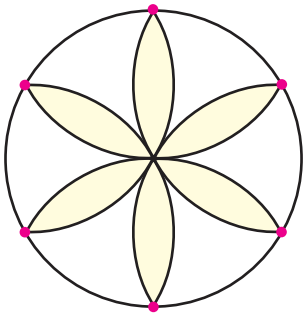

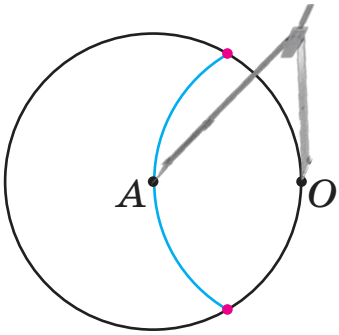

673. Навчи своїх рідних малювати квітки за допомогою циркуля.

674. Планшет заряджали 2 год і від'єднали від зарядного пристрою о 19 год 20 хв. Який годинник показує час, коли планшет підключили до зарядного пристрою?

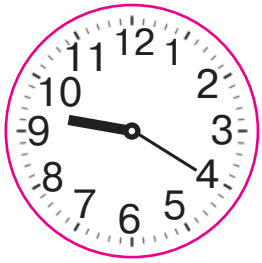

ДОДАТКОВІ ЗАВДАННЯ

1. Настя й Аліна дізналися, що у Дмитрика сьогодні день народження і одночасно почали набирати СМС-повідомлення. Настя набирає 24 слова за 3 хв, а Аліна — 28 слів за 4 хв. У привітанні Насті — 40 слів, а в привітанні Аліни — 42 слова. Хто з дівчаток набере привітання швидше? На скільки хвилин швидше?

2. Не виконуючи обчислень, знайди й запиши розв'язок рівняння.

$a \cdot 7 = 5 \cdot 7$ $\quad$ $6 \cdot c = 3 \cdot 6$ $\quad$ $20 \cdot 3 = b \cdot 20$

3. Водостічна труба складається з дев'яти однакових ланок завдовжки x дм та однієї ланки завдовжки 5 дм.

1) Склади вираз, за допомогою якого можна обчислити довжину водостічної труби.

2) Обчисли, якщо $x = 7$, $x = 4$.

4. Розв'яжи задачу різними способами.

У вагоні електрички сиділо 15 жінок і 8 дітей. На зупинці увійшло ще 5 жінок, кожна з дитиною. Скільки всього жінок і дітей стало у вагоні?

5. Друзі принесли з лісу 15 білих грибів, груздів — на 45 більше, ніж білих грибів, а рижиків — у 10 разів менше, ніж груздів. Скільки рижиків принесли друзі?

6. Знайди $\frac{1}{5}$ від: 4 дм 5 см; 1 м 5 дм; 3 см 5 мм.

7. Довжина третини стрічки дорівнює 5 дм. Яка довжина всієї стрічки?

8. З однієї грядки зібрали 8 кг суниць, а з іншої — у 2 рази більше. Третю частину суниць використали для приготування варення. Скільки кілограмів суниць використали для приготування варення?

9. Якщо висушити гриби, то їх маса стане в 4 рази меншою. Скільки кілограмів сухих грибів можна отримати із 12 кг свіжих? А з 8 кг?

10. У майстерні працювало 18 слюсарів, а учнів — на 9 осіб менше. Скільки всього осіб працювало в майстерні? У скільки разів більше працювало слюсарів, ніж учнів?

11. Тарас прийшов до школи о 8-й годині, а вийшов зі школи о 13-й годині. Скільки годин Тарас перебував у школі?

12. Що більше: $\frac{1}{4}$ доби чи $\frac{1}{3}$ доби? На скільки годин більше?

13. Годинна стрілка зробила один повний оберт. Це означає, що минуло пів доби. Скільки це годин?

14. Прочитай задачі. Що в них спільного і чим вони різняться? Склади схеми розв'язування до кожної задачі. Добери такі числа, щоб виконувалися всі дії. Розв'яжи задачі.

1) В одному бідоні міститься □ л меду, а в іншому — □ л. Увесь мед розлили в банки, по □ кг в кожну. Скільки банок знадобилося?

2) В одному бідоні міститься □ л меду, а в іншому — на □ л менше. Увесь мед розлили в банки, по □ л в кожну. Скільки банок знадобилося?

15. Першого разу діти зібрали в шкільному саду 5 кг квіток ромашки, другого — у 3 рази більше, ніж першого, а третього — на □ кг менше, ніж другого. Скільки всього кілограмів квіток ромашки зібрали діти?

Добери числове дане так, щоб у відповіді було 30.

16. Прочитай задачі. Що в них спільного і чим вони різняться? Зміни запитання так, щоб задачі стали складеними. Розв'яжи утворені задачі.

1) Першого дня дівчинка прочитала 8 сторінок книжки, а другого — на 4 сторінки більше. Скільки сторінок книжки дівчинка прочитала другого дня?

2) Першого дня дівчинка прочитала 8 сторінок книжки, а другого — у 4 рази більше. Скільки сторінок книжки дівчинка прочитала другого дня?

17. Ділянку квадратної форми зі стороною 24 м поділили на три менші ділянки, як показано на малюнку. Знайди периметр кожної із цих ділянок.

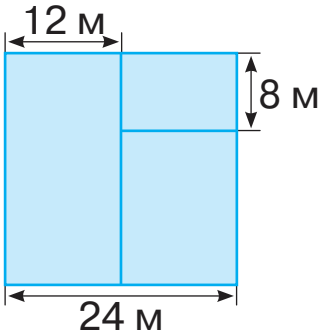

18. Тетянка живе в квартирі № 202. На поверсі розташовані ще три квартири. Якими можуть бути номери цих квартир? Запиши всі можливі варіанти.

19. Світовий рекорд Сергія Бубки зі стрибків із жердиною становить 6 м 14 см. Запиши цей результат у сантиметрах.

МІЦНІ ГОРІШКИ ПІД ЯЛИНКУ
(завдання з логічним навантаженням)

У подарункових пакунках — математичні сюрпризи. Обери два подарунки для себе і два — для друга/подруги. Прочитай завдання за обраним номером і виконай його.

1. Запиши трицифрове число, у якого кожна наступна одиниця розряду більша за попередню втричі.

2. Скільки існує трицифрових чисел, у записі яких є цифри 1, 2, 3 (цифри можуть повторюватися)?

3. Максим приніс одне відро води, Тарас — два відра, а Микита — три відра. Дідусь дав їм 12 горіхів і запропонував розділити їх відповідно до виконаної кожним роботи. Скільки горіхів отримав кожний хлопчик?

4. Зустрівшись, друзі потиснули руки й усміхнулися: кожний потиснув руку й усміхнувся кожному. Чого було більше: рукостискань чи усмішок?

5. 10 павуків вишикувалися в хоровод, і кожний узяв за лапку кожного. Скільки лапок виявилося вільними?

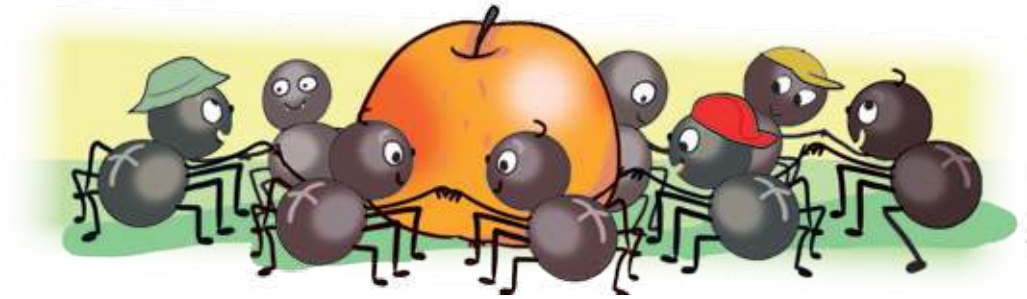

6. У їдальні можна вибрати: на перше — борщ, гороховий суп або рибний суп, на друге — рибу, котлети або вареники. Скільки різних обідів із двох страв — першої і другої — можна замовити в цій їдальні?

7. Розв'яжи задачу, скориставшись схемою.

Поліна виготовила за місяць на 3 браслети більше, ніж Олег, і на два браслети менше, ніж Дарина. Разом вони виготовили 20 браслетів. Скільки браслетів виготовила кожна дитина?

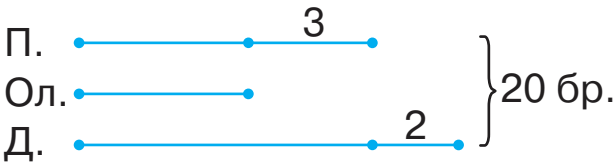

8. У склянці чаю розчинили 10 г цукру. Ілля випив пів склянки чаю. Скільки грамів цукру спожив Ілля?

9. Батько старший за доньку на 25 років. Чи збережеться це співвідношення на наступний рік?

10. Степан сфотографував свій акваріум о 8 год, а потім — о 9 год.

О 8 год одна рибина сховалась у горщик. Якого кольору була ця рибина?

Скільки рибин сховалось о 9 год?

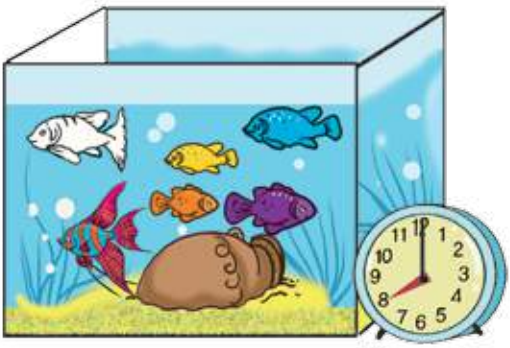

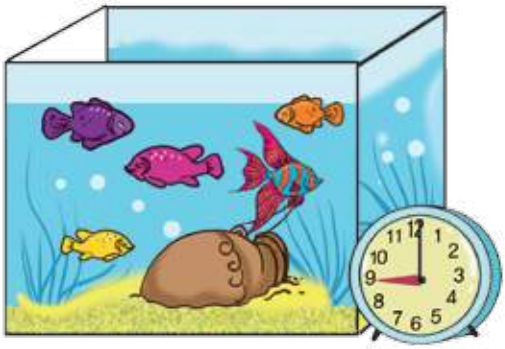

11. Щоб прикрасити класну кімнату до Нового року, учні виготовили гірлянди з математичними завданнями. Знайди закономірності в побудові кожного числового ряду. Назви числа, які пропущено.

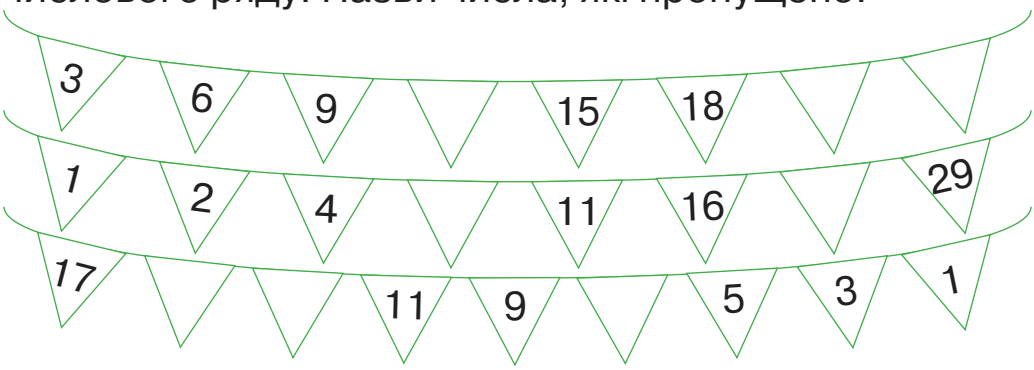

Зміст

Розділ 1. ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО В 2 КЛАСІ 3
Розділ 2. ТАБЛИЧНЕ МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ 25
Розділ 3. НУМЕРАЦІЯ ТРИЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ 84

Додаткові завдання 122
Міцні горішки під ялинку
(завдання з логічним навантаженням) 125

Навчальне видання

ЛИСТОПАД Наталія Петрівна

МАТЕМАТИКА

Підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти

(у 2-х частинах)

Частина 1

Відповідно до Типової освітньої програми колективу авторів
під керівництвом О. Я. Савченко

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Головний редактор *І. В. Красуцька*
Редактор *І. В. Луценко*
Головний художник *І. П. Медведовська*
Технічний редактор *Е. А. Авраменко*
Коректор *Л. А. Еско*
Малюнки *В. А. Дунаєвої*

В оформленні обкладинки використано малюнки з *www.shutterstock.com, Popmarleo*

Формат 70×100 $^{1}/_{16}$. Ум. друк. арк. 10,368 + 0,324 форзац.
Обл.-вид. арк. 9,80 + 0,55 форзац.
Зам. №
Тираж 159 742 пр.

ТОВ «Український освітянський видавничий центр “Оріон”»
Свідоцтво «Про внесення суб’єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції»
Серія ДК № 4918 від 17.06.2015 р.

Адреса видавництва: 03061, м. Київ, вул. Миколи Шепелєва, 2

Віддруковано
ТОВ «ПЕТ»
61024, м. Харків, вул. Максиміліанівська, 17
Свідоцтво про внесення суб’єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 6847 від 19.07.2019 р.

БУКВИ ЛАТИНСЬКОГО АЛФАВІТУ

Друкована буква		Назва букви	Рукописна буква	
велика	мала		велика	мала
A	*a*	а	A	a
B	*b*	бе	B	b
C	*c*	це	C	c
D	*d*	де	D	d
K	*k*	ка	K	k
P	*p*	пе	P	p
T	*t*	те	T	t
O	*o*	о	O	o
X	*x*	ікс	X	x
Y	*y*	ігрек	Y	y

ПОБУДОВА КОЛА

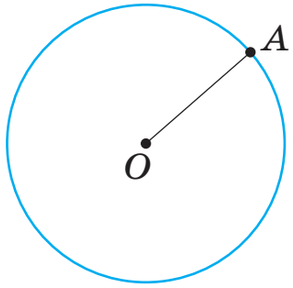

OA — радіус
OA = 2 см

ВЕЛИЧИНИ

ДОВЖИНА

1 км = 1000 м 1 м = 1000 мм 1 м = 100 см
1 м = 10 дм 1 дм = 10 см 1 дм = 100 мм

Київ — 430 км — Харків

МАСА

1 т = 1000 кг 1 т = 10 ц
1 кг = 1000 г 1 ц = 100 кг

ЧАС

1 год = 60 хв 1 хв = 60 с

13 год 15 хв
чверть на чотирнадцяту
чверть на другу

ISBN 978-966-991-016-5
9 789669 910165